

İstanbul'da enflasyon yeniden hızlı yükseldi

EKONOMİ SERVİSİ

İSTANBUL Ticaret Odası'nın (İTO) açıkladığı son verilerine göre, İstanbul'da perakende fiyat hareketlerinin göstergesi olan İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi, Temmuz 2023'te önceki aya göre yüzde 9.84 arttı. Önceki ay artış oranı yüzde 3.46 olarak açıklanmıştı. Böylece endekste Nisan 2022'de yüzde 11.36'lık artıştan bu yana en hızlı aylık artış görüldü. Fiyatlar yıllık bazda yüzde 63.7'ye yükseldi. Önceki ay artış oranı yüzde 55.19 olmuştu. Böylece enflasyonda yıllık bazda düşüş serisi de son bulmuş oldu. Sağlık ve kişisel bakımda yüzde 17.35, ev eşyasında yüzde 16.02, kültür eğitim ve eğlencede yüzde 14.66, ulaştırma ve haberleşmede yüzde 12.79, konutta yüzde 10.07, gıda harcamalarında yüzde 8.61, giyimde ise yüzde 2.33 aylık artış kaydedildi. Üretici fiyatlarını izleyen Toptan Eşya Fiyatları Endeksi aylık yüzde 4.54, yıllık yüzde 66.57 arttı. Toptan eşyada madenler grubunda yüzde 11.26, yakacak ve enerji grubunda yüzde 9.70 artış yaşandı.

TALEBİ OLUMSUZ ETKİLEDİ

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi: "Yeniden güçlenen fiyat baskıları, temmuz ayında Türk imalat ürünlerine yönelik talebi olumsuz etkiledi. Hem girdi maliyetleri hem de satış fiyatları üçüncü çeyreğin başında çok daha yüksek oranlarda artarak firmaların yeni sipariş almasını zorlaştırdı. Bunun sonucu olarak üretimde dört aydır süren büyüme eğilimi durdu. İmalatçılar, yeni sipariş alma yönündeki çabalarını desteklemesi bakımından enflasyonun yeniden dengelenmeye başlamasını ümit ediyor olacak."

İmalat temmuz ayında daralma sinyali verdi

EKONOMİK büyümenin öncü göstergelerinden imalat **sanayi** performansında en güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin temmuz sonuçları açıklandı. Haziranda 51.5 olan endeksin temmuzda 49.9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel ola-

rak değişim göstermediğine ve böylece altı aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti. Sektörün büyümesindeki duraksama, genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağlandı. Girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı ve Mart 2022'den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti.

İmalat PMI temmuzda 49,9'a düştü

► **İstanbul Sanayi Odası (İSO)**
Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), anketinin temmuz ayı sonuçları açıklandı. PMI, temmuzda nötr seviye 50'nin hafif altına geriledi. Haziranda 51,5 olan endeksin temmuzda 49,9 düzeyinde gerçekleşmesi, faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece 6 aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti. Temmuzda dış talep ise daha olumluydu. Gıda ürünleri öncülüğünde 4 sektörün yeni ihracat siparişleri artış gösterdi. Üç sektör büyüme kaydetti.

İmalat göstergesi 6 ayın en düşük seviyesinde

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansı temmuzda daralmaya işaret etti. **Istanbul Sanayi Odası** tarafından yayınlanan İmalat PMI temmuzda 50'nin altına gerileyerek 49,9 oldu. **İSO** imalat PMI temmuz ayında bu yılın en düşük seviyesine gerilerken, üretim ve yeni siparişlerde son dönemde görülen genişleme eğiliminin enflasyon kaynaklı baskılarla durduğunu gösterdi.

FOTOĞRAF: ARİŞTİ

Türkiye'de imalat satın alma yöneticileri endeksi Temmuz ayında bu yıl ilk kez daralma sinyali verdi. **Istanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat PMI anketinin temmuz ayı sonuçları açıklandı. **İSO Türkiye** İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), temmuzda eşik değer olan 50'nin altına düşerek 49,9'a geriledi. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI temmuzda nötr seviye

50'nin hafif altına geriledi. Haziranda 51,5 olan endeksin temmuzda 49,9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece 6 aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti. Firmalar, sektörün büyümesindeki duraksamayı genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağladı. Temmuzda girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı ve Mart 2022'den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti.

Anket katılımcılarının yarısından fazlası (yüzde 52), girdi fiyatlarının ay içerisinde yükseldiğini ve bunun genel olarak döviz kurlarındaki artıştan kaynaklandığını ifade etti. Bazı katılımcılar ise üreticilerdeki yükselişin genel girdi maliyetlerinde artışa yol açtığını bildirdi. Bu gelişmelerin sonucunda nihai ürün fiyatları da artış gösterdi ve son 16 ayın en yüksek düzeyine ulaşan enflasyon, geçmiş dönem ortalamasının da oldukça üzerinde kaydedildi. Fiyat baskılarının güçlenmesi, tem-

muzda müşteri talebini olumsuz etkiledi ve yeni siparişlerde son 5 aydır ilk kez yavaşlamaya yol açtı. Benzer şekilde yurt dışından alınan yeni siparişler de ivme kaybetti. Fiyat artışlarının talep üzerindeki etkisini yansıttıkları şekilde, üretimde de dört aylık büyüme eğilimi sona erdi. Diğer taraftan, yılın başında gerçekleşen depremin ardından devam eden toparlanmanın etkisiyle, geçen aya göre üretim hacminde önemli bir değişim gözlenmedi.

—EKONOMİ SERVİSİ

'ÜRETİMDE BÜYÜME EĞİLİMİ DURDU'

S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, yeniden güçlenen fiyat baskılarının, temmuzda Türk imalat ürünlerine yönelik talebi olumsuz etkilediğini bildirdi. Harker, "Hem girdi maliyetleri hem de satış fiyatları üçüncü çeyreğin başında çok daha yüksek oranlarda artarak firmaların yeni sipariş almasını zorlaştırdı. Bunun sonucu olarak üretimde 4 aydır süren büyüme eğilimi durdu. İmalatçılar, yeni sipariş alma yönündeki çabalarını desteklemesi bakımından enflasyonun yeniden dengelenmeye başlamasına ümit ediyor olacak" diye konuştu.

YENİ SİPARIŞLAR AZALDI

Yeni siparişler sadece gıda ürünleri sektöründe artarken söz konusu büyüme gücü düzeyde, ancak haziran ayına kıyasla yavaş gerçekleşti. Özellikle tekstil ürünleri ve ana metal sektörlerinde yeni siparişlerin belirgin şekilde düştüğü görüldü. Temmuzda dış talep koşullarındaki tablo ise kısmen daha olumlu oldu. Gıda ürünleri öncülüğünde 4 sektörün yeni ihracat siparişleri artış gösterdi. 3 sektör büyüme kaydetti. Giyim ve deri ürünleri ile kara ve deniz taşıtları sektörlerinde de üretim yeniden büyümeye geçti. Üretimde en sert yavaşlama kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe kaydedildi. 10 sektörün yansında çalışan sayıları arttı. En keskin yükseliş gıda ürünlerinde kaydedildi.

GİRDİ MALİYETLERİNDEKİ KESKİN ARTIŞ

Firmaların kapasite genişletmeye çalışması istihdamın üst üste üç ay artmasını sağladı. Ancak söz konusu artış ılımlı düzeyde kaydedildi. İmalatçılar yeni sipariş akışlarındaki yavaşlama doğrultusunda satın alma faaliyetlerini azalttı. Girdi talebinin azalması ve tedarikçilerin ürün teslimatlarındaki gecikmeler, girdi stoklarının Mayıs 2020'den bu yana en yüksek oranda azalmasına yol açtı. Rapor, temmuzda Türk imalat **sanayisi** genelinde artan enflasyonist baskıların birçok sektörde talep ve üretimi sınırladığına işaret etti. Temmuzda takip edilen 10 sektörün tamamında girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay hızlanırken, sektörlerin çoğunda maliyet baskıları son anket döneminde güçlü bir yoğunlaşma sergiledi. Girdi fiyatlarında en hızlı artışın kaydedildiği gıda ürünleri sektöründe, maliyet enflasyonu Ekim 2018'den bu yana en yüksek düzeye ulaştı. Bu gelişmelere bağlı olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da hız kazandı. Mamul fiyatlarında da en sınırlı artış kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe gerçekleşirken en yüksek oranlı artış ise ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedildi. Satış fiyatlarındaki yükseliş, üçüncü çeyrek başında müşteri talebini genel olarak olumsuz etkiledi.

Manisa olarak 'Yeşil Devrimi' dikkate alarak üretim süreçlerimizi gerçekleştirmemiz gerektiğine inanıyorum

Küresel ve yerel gelişmelerin Manisa'mıza yansımalarının bakacak olursak, ekonomimizin birçok olumsuzluğa rağmen, iyi yolda olduğunu ifade etmek gerekir.

Dünyada ve ülkemizde yaşanan ekonomik sıkıntılar içerisinde, Manisa olarak daha çok çalışmaya ve üretmeye devam ettik. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından 1993 yılından bu yana her yıl yapılan ülkemizin ilk 500 **Sanayi Kuruluşu** çalışmasının 2021 yılı sonuçlarına göre, ilk 500 listesinde Manisa'dan 24 firma yer aldı. **İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu** sıralamasında da 12 firmamız yer aldı. 2023 sonuçlarında da benzer sayıda işletme ile yer alacağımızı düşünüyorum.

Yine aynı şekilde Manisa ihracat sıralamasında da zirvede kaldı. Geçen yıl olduğu gibi ihracatta 5 milyar doları aşarak, ülkemizde yedinci sıramızı korumayı başardık. 2022 yılı ihracatımızın sektörler itibarıyla dağılımına baktığımızda; ilk sırada 2 milyar dolar ile toplam ihracatımızın yüzde 43'ünü gerçekleştiren Elektrik ve Elektronik sektörü gelmekte. Bu sektör Manisa için en önemli konumdadır.

İkinci sırada yaklaşık 736 milyon dolar ile (%14) İklimlendirme **Sanayi** ve 681 milyon dolar (%13) ile Otomotiv Endüstrisi gelmekte. Sıralama 218 milyon dolar ile Kuru Meyve ve Mamulleri (%4), 193 milyon dolar ile Makine ve Aksamları (%3,7) gelmekte. Manisa olarak son üç yılda sektörler itibarıyla sıralamamız aşağı yukarı bu şekilde olmuştur.

Ihracat şampiyonu olan ve **İSO** 500 listelerine giren tüm işletme-

lerimizi, iş insanlarımızı ve üyelerimizi canı gönülden kutluyoruz. Manisa'nın, 2023 yılında da aynı şekilde sıralamasını koruyacağına inanıyoruz.

YEŞİL EKONOMİYE ODAKLANMAMIZ GEREKİYOR

Çalışan ve üreten Manisa olarak, Yeşil Ekonomiye veya Yeşil Devrimi dikkate alarak tüm üretim süreçlerimizi gerçekleştirmemiz gerektiğine inanıyorum. 2023 yılında en çok konuşmamız ve harekete geçmemiz gereken konu bu. 2019 yılı Kasım ayında AB tarafından oluşturulan, Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde iklim değişikliği, sera gazı emisyonlarının azaltılması, yenilenebilir enerji kullanımı konuları olmak üzere, çevresel ve sürdürülebilirlik konularında çalışmamız gerekiyor.

Daha önce de ifade ettim, Avrupa'ya ihraç edilecek ürünlerin "Yeşil Pasaporta" sahip olması gerekiyor. Bu nedenle Mutabakata uygun üretimlerin gerçekleştirilmesi önümüzdeki dönemin önemli başlıkları arasında olacağını düşünüyorum. Manisa olarak mevcut üretim biçimi ile Mutabakat arasında uyumu rahatlıkla sağlayabileceğimizi de belirtmek isterim. 2023 yılında gerçekleşecek yeni yatırımlarımızın, Yeşil Ekonomi veya Yeşil Devrim çerçevesinde hassasiyetle değerlendirileceğine olan inancım tamdır.

YEŞİL DÖNÜŞÜM KONUSUNDA ÜZERİMİZE DÜŞENİ YAPIYORUZ

Yeşil Dönüşüm konusunda oda olarak geçmişte yaptığımız birçok projede olduğu gibi bugün de iş dün-

MEHMET YILMAZ
Manisa Ticaret Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

yasının sorunlarına merhem olmaya devam ediyoruz. Bu bağlamda Manisa Ticaret ve **Sanayi Odası** olarak yeşil dönüşüm yolunda, enerji verimliliği merkezi kuruyor ve iş dünyamızın ihtiyaç duyacağı önemli bir misyonu yerine getiriyoruz.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı "üreten şehirler kapsamında" yaptığımız proje, başarılı bulunarak yürütülmeye başlandı. Proje açılış toplantısı da 7 Nisan 2023 tarihinde, başta Vestel olmak üzere ilgili temsilcilerin katılımı ile odamızda gerçekleştirildi.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ MERKEZİ NEDİR?

Merkez, öncelikli olarak 2019 yılında AB tarafından uygulamaya konulan yeşil mutabakata uygun üretim yapacak işletmelerin, ihtiyaç duyacağı belgelendirmeden-danışmanlığa, eğitimden-sertifikalandırmaya kadar her türlü işlemi yapma amacıyla.

Ayrıca Manisa imalat **sanayi**-inde beyaz eşya sektöründe faaliyet gösteren ve Vestel Beyaz Eşya San. Tic.A.Ş.'nin tedarikçi zincirinde yer alan, enerji tüketimi ve TEP (Ton Eşdeğer Petrol) değeri yüksek olan **sanayi** kuruluşlarında, enerji ön etüdü ile detaylı etüt uygulamalarını gerçekleştirmeyi hedefliyor.

Oda bünyesinde kurulacak olan enerji verimliliği "tek nokta ofisi" ile Manisa'da beyaz eşya yan **sanayisi** başta olmak üzere, enerji yoğun sektörlerde faaliyet gösteren imalatçı firmalara, enerji etütleri ve iş geliştirme danışmanlık desteği verilmesi planlanıyor. Bununla birlikte karbon ayak izinin azaltılmasına ve AB Yeşil Mutabakatı kaynaklı risklere karşı proaktif rol alınmasına yönelik, 50 firmaya enerji etüdü ve üretim yakınlaştırma eğitimleri verilmesi; kurumsal, teknik ve beşeri kapasite artışı sağlanacak.

İşletmelerimiz ilerde bu merkezden aldıkları belge ile AB Yeşil dönüşüm kurallarına göre üretim yaptıklarını belgeleyebilecek ve ihracatlarını gerçekleştirebileceklerdir. Böylece işletmelerimiz ekstra bir vergi ödemek ve ihracat pazarını kaybetme riski ile karşılaşmayacaklardır.

GELECEĞE UMUTLA BAKIYORUZ

Manisa olarak kamu-özel tüm kurum ve kuruluşlarımız olarak, sahip olduğumuz bilgi ve birikim ile 2023 yılında tahmin edilen küresel ekonomik yavaşlamanın olumsuz etkilerinden uzak, yeşil dönüşümü öncelleyen bir perspektif ile ülkemizin kalkınmasına ve refahına en üst düzeyde katkı sunacağımızı ifade etmek isterim.

Tarım ve sanayide gelişen Manisa, kent kimliğini de oluşturma hedefinde

Tarım, sanayi ve enerji üretimi ön planda olan Manisa, küresel ölçekte söz sahibi yerli ve yabancı birçok firmaya ev sahipliği yapıyor. Kurulu 8 karma ve 1 ihtisas olmak üzere 9 OSB'si var. Karma OSB'lerin genel olarak doluluk oranları yüzde 85 civarında. Manisa, Muradiye, Salihli, Soma, Turgutlu'da ve Akhisar Zeytin İhtisas OSB'de ilave alan açma çalışmaları devam ediyor. Kırkağaç OSB, Muradiye OSB, Soma OSB ve Gölarmara OSB yer seçim toplantıları yapıldı. Çalışmalar devam ediyor. Diğer taraftan Manisa Merkez'de (Yunt Dağı) Yüksek Teknoloji İhtisas OSB içinde ilk adımlar atıldı. Güçlü bir sanayi alt yapısı bulunan Manisa'da elektrik- elektronik, otomotiv yan sanayi, makine, kalıp, savunma sanayi, tekstil ve tarıma dayalı sanayi gibi farklı sektörlerde üretim yapılıyor. Manisa sanayisi yüksek ve orta teknoloji ile üretim gerçekleştiriyor. İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından her yıl açıklanan ülkenin en büyük sanayi kuruluşları sıralaması listesinde Manisa'dan 24 firma yer aldı. İSO ikinci 500 büyük sanayi kuruluşu sıralamasına ise 12 firma girdi. Manisa, İstanbul, Kocaeli, Bursa, İzmir, Ankara, Gaziantep ve Sakarya'dan sonra en fazla ihracat yapan 8. il. Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin yayınlamış olduğu istatistiklere göre Manisa'nın 2022 yılı ihracatı yaklaşık 5,2 milyar dolar. 2023 yılının ilk altı ayında ise ihracat rakamı 2 milyar 624 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Kuru üzüm üretiminde 290 bin tonla dünyada birinci sırada. Ülkemizdeki 'Sultani Çekirdeksiz Üzüm' üretiminin yüzde 85'i Manisa'da gerçekleşiyor. Manisa son yıllarda yapılan ekim çalışmalarıyla birlikte zeytin üretiminde de 150 bin ton

GÜLSÜM ERDEM
Ekonomi Gazetesi
Manisa Bölge Temsilcisi

zeytin üretimi ile ilk sırada. Toplam 26 milyon ağaç ile ağaç sayısında da birinci. Salihli Kirazı ile kiraz üretiminde de güçlü olan Manisa, son yıllarda büyük yatırımcıların da bölgeye gelmesiyle birlikte yıllık 600 ton civarında kiraz üretiliyor. Ve üretimin tamamı ihraç edilir.

Manisa ilçeleriyle de kalkınmayı başarmış ender illerimizden biri. Toplamda 17 ilçesi bulunan Manisa özellikle Akhisar, Turgutlu ve Salihli'ye aldığı sanayi ve tarımsal yatırımlarla kırsal kalkınma konusunda başarılı bir görüntü sergiliyor.

Manisa günümüzde çoğunlukla "Şehzadeler Şehri" olarak bilinir. Osmanlı eserleriyle ve Mesir Macunu festivali ile ön plana çıkar. Oysa; Hitit, Frig, Lidya, Makedon, Roma, Bizans, Beylikler ve Osmanlı dönemine ait derin izler taşıyan il,

tarih boyunca kültür ve sanatın yoğunlaştığı, ticaret yollarının geçtiği özel bir konumda. Ama turizm ayağında bu değerlerini çok da anlatamıyor. Ve ne yazık ki turizmden istediği payı alamıyor. Oysa Lidya Devlet'inin başkenti olan ve altın paranın ilk basıldığı yer olarak bilinen Sardes Kenti (Sard) gibi önemli bir değere sahip. Aigai Antik Kenti de görülmesi gereken bir başka ören yeri. Türkiye'nin ilk ve tek UNESCO tescilli Jeoparkı olan "Yanık Ülke" olarak da bilinen Kula-Salihli Jeoparkı'na sahip. Antik Çağ'dan Osmanlı dönemine kadar görebileceğiniz birçok esere ve Niobe'nin göz yaşlarını akıtıp kayaya dönüştüğü Ağlayan Kaya gibi mitolojik hikayelere sahip olan kent, turizmde potansiyelini harekete geçiremiyor.

Tarımda, sanayide güçlü bir

Tarımda, sanayide güçlü bir yapısı olan kent; sosyal yaşamda İzmir'in gölgesinden çıkamıyor. İmarlı alanın yetersizliği, hizmet sektörünün zayıflığı beyaz yaka çalışanın ve üniversite öğrencilerinin Manisa'yı teğet geçmesine neden oluyor.

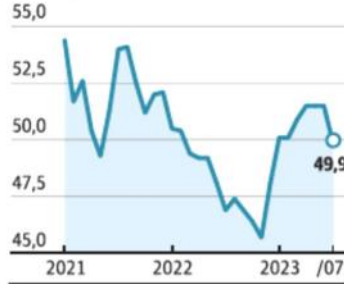
yapısı olan kent; sosyal yaşamda İzmir'in gölgesinden çıkamıyor. İmar alanın yetersizliği, hizmet sektörünün zayıflığı beyaz yaka çalışanın ve üniversite öğrencilerinin Manisa'yı teğet geçmesine neden oluyor. Çalışıyor, okuyor ama Manisa'da yaşamıyor ve Manisa'da harcamıyor. Bu da kentin sosyo-ekonomik olarak gelişimini engelliyor. Yeni imar alanlarının planlanması kent için elzem. Tarımsal ve sanayi ürünleriyle ihracatta 8. il olan Manisa, kent yaşamına, kentin gelişimine bunu yansıtamıyor. Kentin önde gelen yöneticileri ve STK'ları da bunu görerek çeşitli projeler geliştiriyor. Manisa, kent kimliğini de oluşturma yoluna ilerliyor. Bu girişimlerin hızlanarak ve artarak ilerlemesi ile Manisa'nın tam anlamıyla Ege'nin parlayan yıldızı olması mümkün.

TEMMUZDA 49,9 OLDU

İmalat PMI eşik değerin altına indi

Türkiye İmalat PMI

İmalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) üç ay süreli yatay seyrin ardından temmuzda 50 eşik değerin altına indi. 49,9 seviyesine gerileyen PMI, üretim ve yeni siparişlerde son dönemde görülen genişleme eğiliminin enflasyon kaynaklı baskılarla durduğuna işaret etti. Talebin azalmasıyla üretim alt endeksinde 53,4'den 49,7'ye sert daralma dikkat çekti. /04

ENDEKS TEMMUZDA 49,9'A İNDİ

İSO İmalat PMI eşik değerinin altına düştü

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), temmuzda eşik değer olan 50'nin altına düşerek 49,9'a geriledi.

İSO Türkiye İmalat PMI anketinin temmuz ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI temmuzda nötr seviye 50'nin hafif altına geriledi. Haziranda 51,5 olan endeksin temmuzda 49,9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece 6 aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti.

Firmalar, sektörün büyümesindeki duraksamayı genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağladı. Temmuzda girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı ve Mart 2022'den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti.

Anket katılımcılarının yarısından fazlası (yüzde 52), girdi fiyatlarının ay içerisinde yükseldiğini ve bunun genel olarak döviz kurlarındaki artıştan kaynaklandığını ifade etti. Bazı katılımcılar ise ücretlerdeki yükselişin genel girdi maliyetlerinde artışa yol açtığını bildirdi. Bu gelişmelerin sonucunda nihai ürün fiyatları da artış gösterdi ve son 16 ayın en yüksek düzeyine ulaşan enflasyon, geçmiş dönem ortalamasının da oldukça üzerinde kaydedildi.

Fiyat baskılarının güçlenmesi, temmuzda müşteri talebini olumsuz etkiledi ve yeni siparişlerde son 5 aydır ilk kez yavaşlamaya yol açtı. Benzer şekilde yurt dışından alınan yeni siparişler de ivme kaybetti.

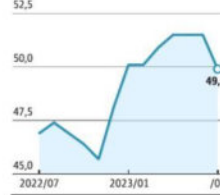
Fiyat artışlarının talep üzerindeki etkisini yansıtacak şekilde, üretimde de dört aylık büyüme eğilimi sona erdi. Diğer taraftan, yılın başında gerçekleşen depremin ardından devam eden toparlanmanın etkisiyle, geçen aya göre üretim hacminde önemli bir değişim gözlenmedi.

İstihdam üst üste 3 aydır artıyor

Firmaların kapasite genişletmeye çalışması istihdamın üst üste üç ay artmasını sağladı. Ancak söz konusu artış ılımlı düzeyde kaydedildi. İmalatçılar yeni sipariş akışlarındaki yavaşlama doğrultusunda satın alma faaliyetlerini azalttı. Girdi talebinin azalması ve tedarikçilerin ürün teslimatlarındaki gecikmeler, girdi stoklarının Mayıs 2020'den bu yana en yüksek oranda azalmasına yol açtı. Raporu, temmuzda Türk imalat sanayisi genelinde artan enflasyonist baskıların birçok sektörde talep ve üretimi sınırlandırma işaret etti.

Temmuzda takip edilen 10 sektörün tamamında girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay hızlanırken, sektörlerin çoğunda

İSO Türkiye İmalat PMI

"Üretimde büyüme eğilimi durdu"

S&P Global Market

Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, yeniden güçlenen fiyat baskılarının, temmuzda Türk imalat ürünlerine yönelik talebi olumsuz etkilediğini bildirdi. Harker, "Hem girdi maliyetleri hem de satış fiyatları üçüncü çeyreğin başında çok daha yüksek oranlarda artarak firmaların yeni sipariş almasını zorlaştırdı. Bunun sonucu olarak üretimde 4 aydır süren büyüme eğilimi durdu. İmalatçılar, yeni sipariş alma yönündeki çabalarını desteklemesi bakımından enflasyonun yeniden dengelenmeye başlamasını ümit ediyor olacak." ifadelerini kullandı.

maliyet baskıları son anket döneminde güçlü bir yoğunlaşma sergiledi. Girdi fiyatlarında en hızlı artışın kaydedildiği gıda ürünleri sektöründe, maliyet enflasyonu Ekim 2018'den bu yana en yüksek düzeye ulaştı. Bu gelişmelere bağlı olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da hız kazandı.

Mamul fiyatlarında da en sınırlı artış kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe gerçekleşirken en yüksek oranlı artış ise ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedildi. Satış fiyatlarındaki yükseliş, üçüncü çeyrek başında müşteri talebini genel olarak olumsuz etkiledi. Yeni siparişler sadece gıda ürünleri sektöründe artarken söz konusu büyüme güçlü düzeyde, ancak haziran ayına kıyasla yavaş gerçekleşti. Özellikle tekstil ürünleri ve ana metal sektörlerinde yeni siparişlerin belirgin şekilde düştüğü görüldü.

Temmuzda dış talep koşullarındaki tablo ise kısmen daha olumluydu. Gıda ürünleri öncülüğünde 4 sektörün yeni ihracat siparişleri artış gösterdi. 3 sektör büyüme kaydetti. Giyim ve deri ürünleri ile kara ve deniz taşıtları sektörlerinde de üretim yeniden büyümeye geçti. Üretimde en sert yavaşlama kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe kaydedildi. 10 sektörün yarısında çalışan sayıları arttı. En keskin yükseliş gıda ürünlerinde kaydedildi.

■ **Tekstilde istihdam kaybı 116 bini aştı ► YENER KARADENİZ/13**

Tekstil istihdamında erime 116 bini aştı

■ İthalatta menşe sapmalarına dikkat

Son bir yılda tekstil sektöründe 487 şirket faaliyetine son verirken istihdamdaki kayıp da 116 bini aştı. Deprem, tüm dünyada düşen talep ve artan ithalatın yol açtığı durumu değerlendiren sektör temsilcileri, önlem alınmaması halinde istihdam kaybının devam edeceği uyarısını yaptı.

PERAKEDE
DÜNYASI
YENER KARADENİZ
yener.karadeniz@nbe.com.tr

SGK verilerine göre tekstil sektöründe işletme ve istihdam sayılarının bir yıllık seyri

Dönem	İşyeri sayısı	İstihdam sayısı	
2022	Haziran	20,056	505,282
	Temmuz	20,052	496,927
	Ağustos	20,142	501,720
	Eylül	20,223	498,427
	Ekim	20,233	492,841
	Kasım	20,308	487,890
2023	Aralık	20,443	484,183
	Ocak	19,183	405,488
	Şubat	19,913	460,339
	Mart	19,532	437,976
	Nisan	19,737	400,209
Mayıs	19,470	388,448	

Hazır giyim sektörü ile birlikte imalat sanayi istihdamının yüzde 25,4'ünü oluşturan tekstilde kan kaybı hızlandı. Depremle sarsılan, düşen talep ve artan maliyetlerle zor günler geçiren sektörde bir yandan da ithalatın artması, şirket kapanmaları ve istihdam kaybını körükledi. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Mayıs ayı verilerine göre son bir yılda sektörde faaliyet gösteren şirket sayısı 586 adet azalarak 19 bine inerken istihdam kaybı ise 116 bini aşarak 388 bin sınırına dayandı. Söz konusu rakam hazır giyim sektörü ile birlikte değerlendirildiğinde 150 bini aştı.

Yeni siparişlerde sert daralma

Üstelik önümüzdeki döneme dair göstergeler de pek parlak değil. İstanbul Sanayi Odası Temmuz ayı PMI verilerine göre tekstil sektörü 49,9'luk PMI ile takip edilen 10 sektör içerisinde, yeni siparişlerdeki en sert yavaşlamanın görüldüğü sektör olarak ön plana çıktı.

Yeni siparişler üst üste ikinci ay ivme kaybederken temmuzdaki yavaşlama geçen yılın Ekim ayından beri en yüksek oranda gerçekleşti. Yeni siparişlerin yavaşlaması sonucu üretimde son 5 ayın ilk düşüşü kaydedilirken istihdam ve satın alma faaliyetlerinde de zayıflama yaşandı. Öte yandan Merkez Bankası verilerine göre de sektörde kapasite kullanım oranı yüzde 70,4'e kadar geriledi. Peki son yıllarda üst üste üretim ve ihracat rekorları kıran

ve tarihinin en büyük yatırımlarına imza atan sektör nasıl bu duruma geldi? Zira Ticaret Bakanlığı Yatırım Teşvik İstatistiklerine göre sektör sadece 2021'de 22,4 milyar TL'lik yeni yatırım ve 13 binden fazla da yeni istihdam planı yapmıştı. İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Başkanı Ahmet Öksüz'e göre bu durumun sebeplerinin başında deprem, ulusal ve uluslararası arenada düşen talep ve artan ithalat geliyor. Yıllık

49 milyar dolarlık üretim değerine sahip sektörde üretime destek sağlayan zincir mekanizmalarından birinin bozulmasının, tüm sektörü olumsuz etkilediğine dikkat çeken Öksüz, "Artan ithalat nedeni ile kapasite kullanım oranlarında düşüş devam ediyor. Üreticinin maliyetinden bile daha düşük tutarlarda gelen dumpingli ürünler maalesef tekstil sektörünün zor durumda kalmasına neden oluyor. Hatta Kahramanmaraş gibi önemli bir tekstil

kentinde birçok üretim tesisi üretimini maalesef durdurma kararı aldı. Bir yandan işçi maliyetleri, diğer yandan enerji maliyetleri ile fiyat tutturmaya çalışan sektörümüz; ithalatta yaşanan haksız rekabete karşı mücadele edemiyor. Çünkü bu özel sektör - kamu iş birliği ile topyekûn mücadele edilmesi gereken bir husus. Bu çerçevede haksız ithalat artışına karşı Ticaret Bakanlığımız ile sürekli koordinasyon içerisinde çalışıyoruz" diye konuştu.

Uluslararası ticaret sistemine göre tekstil sektörü 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59 ve 60. fasılları yanı sıra hazır giyim fasılları içinde de bazı GTIP kodları ile dış ticarete konu ediliyor. 2022 rakamlarına göre belirttiğimiz fasıllarda geçen sene yapılan ithalatın değeri 12,4 milyar dolara ulaştı. Bu yılın ilk yarısında ise ithalat söz konusu fasıllarda 4,75 milyar dolara ulaşarak dış ticaret açığı vermeye devam etti. Öksüz, "Sektörümüz maalesef ithalatçı konuma düştü. Uzakdoğu Asya ülkelerinden ya da menşe sapması ile ülkemize gelen ithalat baskısı üretim dengelerini olumsuz etkiliyor. Menşe sapmaları devletimizin vergi kaybına da sebep oluyor. Bu çerçevede dumpingli ürünlere karşı üreticilerimizi korumak adına ithalatta ayrıntı tespiti, Dahilde İşleme Rejimi kullanımlarında tekstil ürünlerinin yüzde 50'sinin iç piyasadan temin edilmesi gibi destek taleplerimiz bulunuyor. Ayrıca sektörümüzdeki üretim maliyetlerinin uluslararası ölçekte rekabet edebilme imkanlarını da göz önünde bulundurmalıyız. Bu çerçevede sektörün ve işverenin işçilik giderleri hususunda desteklenmesi gerektiğini değerlendiriyoruz" dedi.

İmalat göstergesi yılın en düşük seviyesinde

İSO imalat PMI Temmuz ayında 49,9 değerini alarak bu yılın en düşük seviyesine geriledi. Türkiye’de imalat satın alma yöneticileri endeksi Temmuz ayında bu yıl ilk kez daralma sinyali verdi. Endeks 49,9 değeri ile yılın en düşük seviyesini gördü. Haziran’da 51,5 olan endeksin temmuzda 49,9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece altı aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti. Firmalar, sektörün büyümesindeki duraksamayı genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağladı. Temmuz’da girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı ve Mart 2022’den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti.

"Öğrenciler tutkulu olduğu alanı mutlaka keşfetmeli"

Burcu Kösem Dünya Gazetesi CEO'su "Hep söylüyoruz, eğitim aldede başlar. Üniversitenin çatsı altına girdiğinizde de eğitim devam etmeli. Yani Üniversite eğitiminde öğrencilerle bir arada olmak, etkileşim çok önemli. Dolayısıyla sadece öğretmenlerden alınan eğitim değil, öğrencilerin birbirlerinden aldıkları eğitim ve sosyalleşmenin önemi de iyi kavramak gerekir. Ayrıca gençler figürinin olduğu alanla ilgili yetkinlik kazanabileceği, altını doldurabileceği üniversitede öğrenim görmeli. Öğrencilerin üniversite seçerken dikkat etmeleri gereken noktalardan en önemlisi, üniversitenin iş dünyası temsilcileri ile diyalogu... Rektörünüz iş dünyası temsilcileri ile sizi buluşturabiliyor mu, fikir alışverişinde bulunmanızı

sağlayabiliyor mu? Bunlar gerçekten önemli. Çünkü teori dediğimiz şeyi üniversite bize katsa da pratik çoğunlukla farklı olabiliyor. Geçmişte kalırsak, günü yakalamazsak sıkıntı oluyor. Üniversitelerin yapması gereken güncel yakalamak, geleceği tasarlamak, öğrencilerde oraya hazırlamak olmalı. Öğrenciler iş tutkulu olduğu alanı keşfetmeli. Tutkulu olduğunuz alanı keşfetmek size başarının yanında mutluluğun anahtarını da verir.

"Bir an önce uçmak yerine onun için çaba gösterin"

Ekoteks Yönetim Kurulu Başkanı Nilgün Özdemir "Adaylara mutlak ve mutlak çok sevdiğiniz bir iş yapmalarını ben de öneriyorum. İş hayatına kestil ve hazır giyimde de yıllarca önce başladım. Hiç endişe etmesinler, çalışsınlar. Çalıştıkları zaman kendilerini mutlaka göstereceklerdir. Arkadaşlar geldiğinde CV'den beğendiklerimizi alıyoruz. Üniversite, sanayi iş birliği diyoruz. Yöneticiler tecrübeli eleman talep ediyor olsalar da gençlere fırsat vermek istiyoruz. Çalışmadığımız insanın tecrübesi de olmaz. Ne iş yaparsanız yapın anahtarı düşününce çok önemli. Burada matematik deveye giriyor tabii ki ama doğru sorular soracaksınız. Kendinize önce bir sorun: "Ne istiyorsunuz?" İstediklerinizi kendinizden cevap verin ve orada başarıyı

olacağınızdan hiç şüphe duymayın. Bu arada hayati da sorgulayın. Ne yapmak istediğiniz dışında benim önerim gençlere kesinlikle "Ben buradan mezun oldum. Nasıl kariyer yaparım ve ücret alırım" sorularının dışında "Ben nasıl bilgilene donanırım" kısmına bakmaları lazım. Dolayısıyla tecrübe bu anlamda söylüyor, "Arkadaşlar lütfen bir an önce uçmayı denemeyin." Onun için çaba göstermeniz gerekiyor. Çok çalışmanız gerekiyor. Yeni fırsatlar her zaman var."

"Çok yönlü beslenmeye ihtiyaç had safhada"

CEO Platformu Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Haldun Pak "Gençlerimizde gelecek kaygısı var. Türkiye orta ve uzun vadede gerçekten potansiyeli yüksek bir ülke. Bizim düşen o potansiyeli maksimize etmek. Kaygıya dair bir çok şey söyleyebiliriz ama bu bile bir hedeftir. Bir dayanak noktasıdır. Tabii ki sadece Türkiye için konuşamayız, ama geleceğe dair burada süreci nasıl yönetmeliyiz, dediklerinde biraz zamanın ruhunu iyi okumak lazım. Ben Türkiye'nin geleceğini, Türkiye'nin gençlerine çok inanıyorum. Onların yirmi yaşıyla bizim yirmi yaşımız aynı değil. Onların bilgi yükü çok daha fazla. Bunları fırsata çevirecek kendilerini geliştireceklerse bir hedef bir hayal ve bir plan dahilinde bençe

çok başarılı olacaklar. Bir de süreç yönetiminde kişisel gelişim çok önemli. Artık bütünsel bağlantısalık diye bilinim kabul ettiği bir kavram var. Tümevarım ve tümedengelim bilimi geliştirin bir unsuru. Artık bütün nöronların insan beynindeki etkileşimi gibi bütün konuların birbirine bağlantılı bir yapıyı, yönetiyoruz. O yüzden tek bir alanda değil, çok yönlü beslenmeye ihtiyaç var."

CESUR DAVRANIP, KALIPLARI KIRMAK ELZEM

Önce mutluluğunu tercih etmeye odaklan

8 Ağustos'ta sona erecek üniversite tercih dönemi öncesi Dünya Gazetesi ve İstanbul Ticaret Üniversitesi'nin düzenlediği 'Kariyer ve Tercih Rehberi Yuvarlak Masa Toplantısı'nda akademisyenler, iş dünyası ve STK temsilcileri öğrencilere ışık tutacak önemli ipuçlarını paylaştı. Uzmanlar, öğrencilerin tercihlerinde kendilerini mutlu edecek bölümleri ön planda tutmalarını ve cesur davranmalarını istedi.

Dünya Gazetesi ve İstanbul Ticaret Üniversitesi'nin düzenlediği 'Kariyer ve Tercih Rehberi etkinliği kapsamında akademisyen, iş dünyası ve STK temsilcilerinin katıldığı yuvarlak masa toplantısında üniversite giriş sınavına katılan öğrencilere 8 Ağustos'ta sonra erecek tercih dönemi öncesi önemli ip uçları verildi. Öğrencilerin online takip ettiği yuvarlak masa toplantısında İstanbul Ticaret Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ömer Torlak, İstanbul Ticaret Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ömer Çaha, İstanbul Ticaret Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hakan Hocaoğlu, Dünya Gazetesi CEO'su Burcu Kösem, İstanbul Sanayi Odası Meclis Başkanı Ender Yılmaz, Bahçelievler Belediye Başkanı Dr. Hakan Bahadır, PLASFED Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Karadeniz, D'S-Damat Yönetim Kurulu Üyesi Kübra Orakçıoğlu, Vizyon Koleji kurucu ortağı Abdülkadir Özbek, CEO Platformu Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Haldun Pak, BTM Genel Müdürü İbrahim Elbaş, Nil-San Tekstil Yönetim Kurulu Başkanı Nilüfer Çevikel, United Group İcra Kurulu Başkanı İlhan Altun ve Ekoteks Yönetim Kurulu Başkanı Nilgün Özdemir katıldı.

Eğitim hayatı boyunca analitik düşünme yeteneği geliştirilmesi Dünya Gazetesi yazarı Fikret Çengel moderatörlüğünde gerçekleşen yuvarlak masa toplantısında, 8 Ağustos'ta sona erecek üniversite tercih dönemi öncesi, üniversite ve bölüm tercihlerinde bulunacak öğrencilere dikkat edilmesi gereken hususların altı çizildi. Tercih döneminde öğrencilerin kendilerini baskı altına almaması gerektiğini vurgulayan konuşmacılar, tercihlerini yaparken öncelikle mutlu olacakları alanları göz önünde bulundurmaları gerektiğini belirterek, mutlu, kendini iyi yetiştirerek fark yaratan ve sosyal olan gençlerin hangi bölüm olursa olsun bir adım önde olacağı ifade edildi. Yeteneklerini iyi kul-

lanın öğrencilerin üniversite tercihlerine dikkat etmesi istenirken, teorik eğitimin yanında sahada güçlü olan ve ekosistem içinde alan yaratacak okulların ön planda tutulması gerektiği de ifade edildi.

Tercih döneminin son şans ol-

madığını ve yıl ortasında şartları uyan öğrencilerin aldığı puan doğrultusunda bölüm değiştirebileceğini vurguladığı konuşmalarla, iş dünyası temsilcileri ayrıca kendi tecrübelerinden örnekler vererek öğrencilerin eğitim hayatı boyunca analitik düşünme yeteneğini geliştirmelerini isterken, düşünen, soran ve kendini geliştiren öğrencilerden cesur olmalarını tavsiye etti. Yuvarlak Masa Toplantısı'na katılan uzmanların görüşlerini sizler için kısa kısa derledik.

"Üniversite sadece fiziksel mekânlardan ibaret değil"

İstanbul Ticaret Üniversitesi Rektörü İbrahim Ömer Torlak: "Üniversite olayları, olguları, ilişkileri evrensel bakabilmemizin öğrenciye öğrencinin birlikte öğrendiği mekânlar ve bu öğrenim esnasında da insanların birbirleriyle müzakere ettiği, kendini ifade etmeye çalıştığı, organizasyon yeteneğini geliştirmeye çalıştığı mekânlar. Düşüncenin üretildiği, düşünceden sonuca doğru gidilişin sergilendiği ve dolayısıyla her fikrin ürüne dönüştürülme sürecinin tamamını kapsayan bir mekanizma, bir organizma diyebileceğimize alana ya da olguya. Tabii artık dijital dünyada bu olguya sadece fiziksel mekânlar hapsetmek ya da sadece fiziksel mekânlar ibaret olarak da görmüyoruz. Bugün dünyanın her yerinden pek çok üniversite kendi birikimlerini yine dünyanın çok farklı noktalandırarak insanlara açmış durumda. Üstelik bunların bir kısmında açık kurslar yoluyla katılınan sertifikalı programların bağlamında gerekli şartlar yerine getirildiği takdirde sertifikasyon da veriyorlar. Biz de tabii İstanbul Ticaret Üniversitesi olarak, dünyanın en güçlü iş dünyası örgütlerinden **İstanbul Ticaret Odası**'nın kurmuş olduğu bir üniversite olarak, öğrencilerimize mümkün olduğu kadar onları hayata **öğrencilerin mezurları** yani bir üniversite olmayı arzu ettik. Bugüne kadar ve bu arzumuzu da daha geliştirerek yürütmeye kabası içerisindeyiz."

"Eğitim yüksek lisans ve doktorayla tamamlanıyor"

United Group İcra Kurulu Başkanı İbrahim Altun: "Fizik üçüncü sınıftan terk bir arkadaşları olarak adaylarla bu konuşmayı yapıyoruz. Daha sonra işletme okudum. Toplam üniversite hayatım sekiz yıl sürdü. Pek de standart yürümedi ama standart yürümedi de gerekmiyor. Başarılı arkadaşlara ihtiyacımızdan daha fazla mutlu arkadaşlara ihtiyacımız var. Sizler başarılı olmak zorunda değilsiniz, ama mutlu olmak zorundasınız. Mutsuz, yaptığı işi ve bulunduğu ortamı beğenmeyen insanlardan başarılı işler çıkmıyor. Doğal olarak mutlu olacaksınız mesleği seçmek üzere bu tercihi yapacaksınız. Bu dönemde herkese dinleyin, büyüklerinizi de dinleyin. Ama böyle tercihleri çok yakın bir zaman kala kendinizi izole edin ve bu kararınızın. Ayrıca üniversiteye gidip de kafanızı kuma gömmeyin. Üniversite sizin kişisel gelişiminiz için bir gelişim çarşası. Yani orada sosyal network yapacaksınız. Mesleki eğitimin temelini alacaksınız. Beraberinde bir hobi edineceksiniz. Bana göre üniversiteyi altı yıllık, sekiz yıllık planlayın. Yüksek lisans da dahil ederek bir plan yapın. Lisansla ilgili tercihinizi yaparken yine kişisel tecrübelerinden yola çıkarak söylüyorum. Her işte yapmak istediğiniz meslek neyse, hangi alanda olmak istiyorsanız, kendinizi nerede mutlu hissediyorsanız o bölüme seçin."

"CV değeri artık dünyada önemli olmaya başladı"

İstanbul Ticaret Üniversitesi Rektörü Yardımcısı Prof. Dr. Ömer Çaha: "Üniversiteler derceledirilmesi yapıldıkça dünyada belli başlı kriterler var. Eğitimin ve öğretim elemanlarının kalitesi kadar önemli kriterlerden bir tanesi de mezunların iş bulma oranı. Dolayısıyla üniversite nasıl bir öğrenci alıyor? Ona neler yüküyor? Aslında üniversite eğitimi bir taraftan bir meslek üzerinden bir eğitimidir. Uzmanlık düzeyinde olmasa bile lisans eğitimi öyledir. Esas uzmanlık lisansın sonuna gelir. Üniversite bütün öğrencilere bu disiplin farkı olmaksızın ortak bir takım değerler kazandırır. Disiplin, ekip çalışması, analitik düşünce, sorgulayıcılık, eleştirel düşünce ve tabii bütün bunların sonucunda da yaratıcılık geliyor. Dolayısıyla üniversite öğrenciyi bu değerleri yüklediği zaman, öğrenci hakikaten iyi bir eğitim almış oluyor. Öğrenciler üniversite ana hatlarıyla iki şey alıyor. Biri eğitim ve diğeri de CV değeri dediğimiz şey. Mesela ABD'de yüksek lisans ya da doktora başvurduğunuzda CV değerinizi de bakıyor. Yani diplomanız, ortalamanız, aldığınız eğitim, dersler ve o CV değeri de üniversitenin sağladığı üniversite ortamı, Kulüp faaliyetleri, gönüllülük çalışmalarları, eğitimleri, özel hobiler, bütün bunlar aslında CV'yi öğrencinin doldurmasını sağlıyor. Yani Tabii ki bu burada da üniversite işi doğuyor."

"Öğrenci arkadaşlara tıbbi seçmelerini öneririm"

Bahçelievler Belediye Başkanı Dr. Hakan Bahadır: "Ben Cerrahpaşa Tıp Fakültesi mezunuyum. Yine aynı yerde ihtisasımı yaptım. Ama bunun yanında AK Parti kurulduğundan beri parti üyesiyim. Sonunda nasip oldu, belediye başkanı oldum. Tabii ki hekimlik güzel bir sanat. Yeniden dünyaya gelmişseniz ne olmak istersiniz diye sorsalar yine hekim olmak isterim. Her meslek kutsaldır ama, hekimlik en kutsal mesleklerden birisi. Hekimlik yıllardır yani dünyanın yaratıldığından beri insana faydalı olmak adına yapılan bir sanat. İnsanı iyi etme, mutlu etme, onu daha uzun yaşatma, insanlara yardımcı olma sanatı. Sosyal anlamda hekimlikten uzak değil. Anayasa değişikliği yapıldıkça avukat arkadaşlar daha çok milletvekili oldu. Kışkırdım ve dedim birazcak da tıpcı arkadaşlar mu?"

Şimdi mesela Tuzla Belediye Başkanımız ve Bakırköy belediye başkanımız doktor. Yanılmıyorsam herhalde üç tane hekim var. Farklı partiden de olsa hekimlerin siyasette oynaması iyi bir şey. Mecliste de hekimlerin sayısı artıyor. Bu farkı bir akış açısını getirdiğini düşünüyorum. Ben öğrenci arkadaşlara tıbbi seçmelerini özellikle öneririm. Tıp gibi bir dal yok, yani ölmeyecek bir meslek. Teknolojiye de çağda da, uzağa da alınmaz gelecek her şey ayak uyduran bir dal."

"Sanayicilerin elini taşın altına koyması gerekiyor"

İstanbul Sanayi Odası Meclis Başkanı Endre Yılmaz: "Öğrenci ve eğitim devince başka bir yere evrilmiyor. Gelişiminiz için Ar-Ge üretimimizin temel noktaları yetmiş mühendisler ve üniversitelerin ortak çalışmalarından geliyor. **İstanbul Sanayi Odasında** 41 okulumuz var. Çocukların meslek liseliye hayata hazırlıyor. Lakin eğitim kalitesinin yavaş çökmesi gerekiyor. Bunun için sadece devlete bırakılmamamızın elini taşın altına koymamız gerekiyor. Biz sanayiciler ise lise seviyesinde taşın altına elimizi koymaya başladık. Uzun senelerdir teknoparklarla ilgili ortak girişimlerimiz var. Ama bahsettiğimiz **İstanbul Sanayi Odası**'nı bağlamayacak. Benim söyleyeceklerim 66 yıllık bir sanayi işletmesine sahibiz, bir

alle işletmemiz var. Ama bir eleştirim var. Teknoparklar güzel fakat sadece IT ile bu işler yürümez. Oradaki arkadaşlar, müdürler de öydükleri. Hep IT üzerine odaklandılar. Tamamen IT, tamam dünyanın geleceği belki IT ama hayat IT ile yürümüyor. Ekmeğin frınında ekimden sonra için çabalarını ihtiyacı var. Hep bilginizi temelli diye bir şey yok. Yani orada da öğrencilerin mekanik aksamaları ve benzeri alanlara yönlendirilmesinde fayda var."

"Üniversiteler öğrencilere kişisel gelişim vizyon katıyor"

Nil-San Tekstil Yönetim Kurulu Başkanı Nilüfer Karakul: "Türkiye'de aslında ana soru üretmek değil. Ben sanayiciyim ve 70 ilkeye doğrudan ihracat yapıyorum. Aynı zamanda da bir girişimciyim. Küçük yaşlardan itibaren de çalışıyorum. Aslında Türkiye, katma değerli üretim konusunda kayda değer işlere imza atıyor. Biz dünyayı takip ederken dikey tarım, dijitalleşme, geri dönüşüm, enerji gibi trend sektörler var. Lakin uzun zamandır Türkiye'ni değiştirmeyen bir sorunu var. Biz maalesef markalaşmıyoruz. Bir sanayici rafa koymadığı ürünün para kazanması. Maalesef biz orada sürdüren kazanma yoluna gidiyoruz. Her ne iş yaparsak yapalım, öncelikle bizlerin marka olabilmesi lazım ve burada üniversitemize veya gençlere diğer bir seçim yaparken üniversiteyi seçerken anlamında uzman, başarılı olacak, mutlu olacak, kendini geliştirebileceği bir bölüm seçmesi gerekiyor. Biz ise genelde "Puanımız nereye tutuyor, okulu bir an önce nası bitiririz?" kusunna odaklanıyoruz. Üniversitelerimiz en önemli özelliği onlara kişisel gelişim ve bir vizyon katabilmeleri. Endişe, ekonomik kriz, bunlar konuşa konuşa daha da büyüyor. Her şey aslında psikolojiye bağlıyor. Ben öğrencilerimizin okumayı sevmesini diliyorum. Bu sayede psikolojik anlamda krizi yönetebiliriz."

"Adaylar seçimlerini mizaçlarına göre yapmalı"

Vizeyon Koleji Kurucu Ortağı Abdülkadir Özbek: "Üniversite tercihi bulunacak öğrencilerin başlıca düştüğü hatalardan bir tanesi, bölüm seçerken ailenin etkisinde kalmaları. İkincisi eşten dosttan duyduklarıyla hareket ediyorlar. Ama bizim bir mizaçımız var ve mizaçımıza uygun meslekler seçmezsek ömrümüz boyu mutlu olmayız. Dolayısıyla tercih yapacak arkadaşlara en önemli tavsiyem mizaç özelliklerini iyi tanımları. Bunun için Enneagram teorisinden yararlanılabilir. İkincisi de "Akış Teorisi" diye bir teori var. Mutluluk bilimi olarak ifade edilen, Mihaly Csikszentmihalyi'nin ortaya koyduğu bir şey. Siz ne için yaratılmıyorsunuz? O iş size kolay mıdır? Üçüncü tavsiyem özellikle üçüncü ve dördüncü sınıfta okutulan ders kitaplarını bir incelesinler, bir okumaya çalışsınlar. Oradaki kavramlar, oradaki söylenenler, ilgilerini çekiyor mu? Özellikle bir ve ikinci sınıf genel genel derslerin okutulduğu sınıflar seviyeleri oluyor. Dört yıllık veya daha üstü fakültelerde ama üçüncü sınıftan itibaren o mesleğe dair, o bransa dair dersler okutuluyor. Dolayısıyla o kitapları bir karıştırınlar. İlgilerini çekiyor mu? O dersleri okurken eziyet mi çekeceksin yoksa zaman nasıl geçecek anlamayacaklar mı? Son tavsiyem işe hayallerindeki mesleği icra eden bir insanla mutlaka gidip konuşunlar."

"Yönteme sahip olmak girişimciye avantaj sağlıyor"

Girişimciye Avantaj Sağlayan (BTM) Genel Müdürü İbrahim Elbaşı: "Girişimci için bir tercihte bulunmak isterseniz diye sorulacak olsa ben temel bilimleri söylerim. Burada temel bilimler diye çıkan şeyler genellikle hayatın temelini gelini insan anlamaya yönelik konular oluyor. Girişimcilik anlamında bir fikir size görünümü olabilir. Fakat bunu uygulamaya iradesi gösterilebilir için veya bu uygulamaya iradesinin hemen akabinde oluşacak ekiple sürdürülebilirlik argümanlarını dilemek açısından, buna ilişkin yöntemleri kurgulamak gerekiyor. Sadece fikir size vuku bulması değil, aynı zamanda bunun bir yönetimi içeriyor. Bunu bilmeniz için işletme okumanıza gerek yok, ama işletme artı yöntemler katıyor. Tıp okusanız da matematik okusanız da buna ilişkin yöntemler var. Hatta daha mesleki özellikleri ile ilgili özellikler de mesleki eğitimleri veya bölümleri de tercih etmeniz gene buna ilişkin konular var. Bir üniversite tercihi tarafında mutlulukla ilgili bir fakülte olsa hepimiz oraya gideriz. Dolayısıyla bir hedeften ziyade sizin orada edinmek istediğiniz o yöntemler, o mesleki yeterliliği dair o kavramları edinip ama bunun biraz daha kavramsal geçişime, tarihsel gelişimine bakılması gerekiyor."

"Bir ülkenin olmazsa olmazı eğitim ve üretim"

Plastik Sanayicileri Federasyonu Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Karadeniz: "Zamanında üniversite sanayi iş birliği konusuna çok önem verdik. İhracatçı birliklerinde olsun, diğer sivil toplum kuruluşlarımızda olsun çok değer verdiğimiz, önem verdiğimiz bir konuydu. İstediklerimiz noktaya geldik mi? Gelemedik diyelim ki, biraz daha bu konuyu da konuşma ihtiyacımız var. Biraz daha bu konuda dursunlar. Baktığımız zaman özellikle üretimde sınırdan farklı bir jenerasyon yetişiyor, yetişiyoruz. Bir ülkenin olmazsa olmazı eğitim ve üretim. Üreteceğiz. İyi üretim için de katma değerli üretim yapmak için de ne yapacağız? Eğitimciyiz. Eğitimciyiz. Öğrencilerimiz eğiteceğiz. Onların ama bir taraftan da haklarını da

vereceğiz. Eğitimi verirken bir taraftan da onları çok iyi gözlememiz, onlara çok değer verdiğimiz hissettirmemiz gerekiyor. Şimdi katma değeri önem verdiğimiz söylüyoruz. Tüm dünya gelişmiş olan tüm dünya ülkeleri artık katma değerli üretime doğru geçiş yapıyorlar. O zaman, eğitim önemli bir nebrez daha ortaya çıkmış oluyor. Bu noktada yapacağımız en önemli şey akademisyenlerle beraber, üniversite sanayi iş birliğini devam ettirmek."

"Öğrencilerde geleceğe yönelik bir kaygı var"

D'S Damat Yönetim Kurulu Üyesi Kübra Orakoçluoğlu Kazan: "İstanbul Teknik Üniversitesi'nde hep IT'üyükleriz. Çok farklı bir bölüme okuduk. Keşan Türkiye'de yazıları ABD'de çift diplomalı hem de çok yoğun olan bir program. İnşaat okurken hiçbir şey anlamamıştık. Ben öyleyim açıkçası. Yeter ki mezun olalım, ama çok farklı olduğunu da yıllar itibarıyla hissediyordum. Ben üniversite hayatı bittikten sonra iş bulmaya başladım. İnşaatın çok farklı yönleri vardı. Her farklı farklı vakalarda, analizlerde bizim yapadığımız o tecrübeler, hocaların anlattığı o farklı deneyimler, konuşmalar gerçekten de bende oturmıştı. Ben akademik hayatı çok seviyorum ve sonrasında yine ABD'de diğer

Üniversitemde MBA yaptım. Şimdi bazı üniversitelerde çeşitli dersler veriyorum. Onun dışında da öğrencilerle mentorluk yapıyorum. Karier hayatlarıyla ilgili ve benim gördüğüm açıkçası üniversite öğrencilerinde geleceğe yönelik hep bir kaygı var. Nitelikli üniversitelerde okuyorlar fakat öğrencilerin bir kaygıları var. Gelecekte ne yapacakmış diye düşünüyorlar. Halbuki çok şanslılar. Bence onların ellerinden tutmak gerekiyor."

Maliyetler sanayiye vurdu, PMI geriledi

EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat PMI (Satin Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Temmuz 2023 sonuçlarına göre Haziran 2023'te 51.5 puan olan endeks, Temmuz 2023'te 49.9 puana geriledi. Bu sonuç altı aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti. Çünkü eşik değer olan 50'nin altında ölçülen tüm rakamlar sektörde kötüleşmeye işaret ediyor. Raporde temel olarak enflasyonist baskılara dikkat çekildi.

Endeksle ilgili değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi: "Yeniden güçlenen fiyat baskıları, temmuz ayında Türk imalat ürünlerine yönelik talebi olumsuz etkiledi. Hem girdi maliyetleri hem satış fiyatları üçüncü çeyreğin başında çok daha yüksek oranlarda artarak firmaların yeni sipariş almasını zorlaştırdı. Bunun sonucu olarak üretimde dört aydır süren büyüme eğilimi durdu. İmalatçılar, yeni sipariş alma yönündeki çabalarını desteklemesi bakımından enflasyonun yeniden dengelenmeye başlamasını ümit ediyor olacak."

● **Ekonomi Servisi**

50 / Z RAPORU

ARAŞ-
TIRMA

Kuraklık sanayi üretimini tehdit ediyor

- FATMA NUR DİNÇ

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER VE UNESCO BAŞTA OLMAK ÜZERE İLGİLİ KURULUŞLARIN RAPORLARINA GÖRE, DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE ARTAN NÜFUS, KÜRESEL ISINMA, KURAKLIK GİBİ NEDENLERLE HER GEÇEN YIL SUYA OLAN TALEP ARTMAYA DEVAM EDERKEN, TATLI SU KAYNAKLARI DA GİDEREK AZALYOR. DÜNYA NÜFUSUNUN YÜZDE 40'INI BARINDIRAN 80 ÜLKE ŞİMDİDEN SU SIKINTISI ÇEKİYOR. DÜNYADA ARTAN NÜFUS VE SANAYİLEŞME SÜRECİ, SU TÜKETİMİNİ CİDDİ ÖLÇÜDE ARTIRDI. BU DURUM, SU KİTLİĞİNİ 21. YÜZYILIN EN BÜYÜK RİSKLERİNDEN BİRİ HALİNE GETİRDİ. İÇME SUYUNDAN DAHA FAZLA SU TARIM VE SANAYİDE KULLANILYOR. KURAKLIK TEHLİKESİ, İÇME SUYUNUN YANINDA EKONOMİ VE ÜRETİM İÇİN DE TEHLİKE SINYALLERİ VERMEYE BAŞLADI.

Dünya yüzeyinin dörtte üçü sularla kaplı olmasına rağmen, insan kullanımına uygun tatlı su miktarı oldukça sınırlı bulunuyor. Dünya üstünde yaklaşık 35 milyon kilometreküp tatlı su bulunurken, bunun sadece 105 bin kilometreküpü elverişli tatlı su kaynakları arasında yer alıyor. Dünya yüzeyindeki mevcut suyun yüzde 1'den daha az bir kısmı ekosistem ve insan kullanımına elverişli tatlı su kaynaklarından oluşuyor. 2030'da su ihtiyacının yaklaşık yüzde 50 oranında artacağı tahmin edilirken bu tarihte, artan nüfus, küresel ısınma, kuraklık gibi etkenler dikkate alındığında, 4 bin 500 kilometreküp civarında olan küresel su ihtiyacının 6 bin 900 kilometreküpe kadar çıkacağı tahmin ediliyor.

IPCC Raporlarına göre küresel ısınma 1.5°C'de kalsa dahi her 10 yılda bir kuraklık oluşma sıklığı yüzde 50, 2°C'ye ulaşması halinde ise yüzde 70 oranında artacak. Su sıkıntısı çeken insan sayısının 2040 yılında 5.7 milyara ulaşabileceği tahmin ediliyor. Üretilen gıdanın yüzde 80'i yalnızca yağmur suyuna dayalı üretimin yapıldığı kuru tarım arazilerinden geliyor. Bu nedenle kuraklık tarımsal üretimi etkiliyor ve kuraklığa bağlı olarak önemli ölçüde verim kayıpları oluşabiliyor. Çevresel etkilerinin yanı sıra ekonomik etkileri de kuraklığın şiddetine bağlı olarak çok ağır şekilde hissediliyor. Kuraklıktan en fazla etkilenen sektör, tarım sektörü olsa da sanayi alanında da kuraklık, tehlike çanlarının çalmasına neden oluyor.

Kuraklık sonrasında azalan su seviyeleri sadece hane tüketicisi için değil genel olarak ekonomi ve üretim için de tehdit oluşturuyor. Sanayi devrimiyle başlayan ve günümüze kadar devam eden süreç içerisinde dünya nüfusunda meydana gelen hızlı artış, ürünlerin üretiminde aşırı su kullanımına neden oldu. 20. yüzyılda insan nüfusu 3 kat artmasına karşın tüketilen su miktarı 7 kat artış gösterdi.

KURAKLIĞIN DÜNYADAKİ HER SEKTÖRÜ ETKİLEDİĞİ BİR GERÇEK

Suya ve su kaynaklarına olan bağımlılık nedeniyle kuraklığın toplum üzerinde çevresel, sosyal ve ekonomik etkileri bulunuyor. Suyun azalması tarım ürünlerinin, ormanlık alanların ve doğal kaynakların azalmasına ve toplum içinde iklim krizinin ciddi olarak etki göstermesine neden oluyor.

Gelişmekte olan ülkelerde tarım sektörü, suyu en çok tüketen sektör olarak bilinirken, yeryüzünde en fazla su tüketen ikinci sektör olan sanayi (enerji, ticari ve endüstriyel sektörler) ise ülkeden ülkeye çok farklılık göstermekle birlikte küresel anlamda yüzde 19'luk su kullanımı gerçekleştiriyor. Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) 2020 verilerine göre, Asya bölgesinde tarımda kullanılan su oranı yüzde 81 civarındayken yüzde 10'luk kısmını ise sanayi sektörleri kullandı. Avrupa'da ise tarımda kullanılan su oranı yüzde 25 civarındayken yüzde 54'lük kısmını ise sanayi sektörleri kullandı.

SANAYİ DEVRİMİYLE BAŞLAYAN VE GÜNÜMÜZE KADAR DEVAM EDEN SÜREÇ İÇERİSİNDE DÜNYA NÜFUSUNDA MEYDANA GELEN HIZLI ARTIŞ, ÜRÜNLERİN ÜRETİMİNDE AŞIRI SU KULLANIMINA NEDEN OLDU.

52 / Z RAPORU

ARAŞ-
TIRMAKaynaklardan Çekilen Su ve Doğrudan Alıcı
Ortalara Deşarj Edilen Atıksu Miktarı - 2018

	Çekilen su miktarı (Bin m ³)	Deşarj edilen atık su miktarı (Bin m ³)	Soğutma suyu haric deşarj edilen atıksu miktarı (Bin m ³)	Soğutma suyu haric arıtılarak deşarj edilen atıksu oranı (%)
TOPLAM	17.528.789	14.759.458	5.534.286	80,9
Belediyeler	6.190.224	4.548.657	4.548.657	88,4
Köyler	394.824	123.117	123.117	19,9
İmalat sanayi işyerleri	2.675.606	2.165.373	209.771	85,8
Termik santraller	7.867.738	7.527.047	257.477	3,8
Organize Sanayi Bölgeleri*	159.469	235.651	235.651	98,7
Maden işletmeleri	240.928	159.613	159.613	4,6

(*) OSB'ler tarafından deşarj edilen atıksuyun çekilen sudan daha fazla olması, suyunu kendi imkanları ile temin eden işyerlerinin atıksularını OSB kanalizasyon şebekesine deşarj etmelerinden kaynaklanıyor.

Kaynak: TÜİK

TEKSTİL ÜRETİMİNİN HER AŞAMASINDA ÇOK FAZLA SU KULLANILYOR. DÜNYADA EN YAYGIN KULLANILAN ELYAFLARDAN BİRİ OLAN PAMUĞUN ÜRETİLMESİNDE BÜYÜK MİKTARDA SUYA İHTİYAÇ DUYUYOR. BU İHTİYAÇ BOYAMA VE BASKI AŞAMALARINDA DA DEVAM EDİYOR.

Türkiye'de sanayide kullanılan suyun nereden geldiğine baktığımızda TÜİK verilerine göre, 2018 yılında imalat sanayi işyerleri tarafından kullanılmak üzere yüzde 71,2'si denizden, yüzde 15,5'i kaynak ve kuyudan, yüzde 4,8'si organize sanayi bölgesi (OSB) şebekesinden, yüzde 3,6'sı barajdan, yüzde 1,5'i şehir şebekesinden, yüzde 1,4'ü akarsudan ve yüzde 2'si diğer su kaynaklarından çekildi. Sektörel olarak incelendiğinde ise su kaynaklarından çekilen suyun yüzde 40,8'inin belediyeler, yüzde 36,4'ünün termik santraller, yüzde 12,8'inin imalat sanayi işyerleri, yüzde 8,6'sının köyler, yüzde 1'inin organize sanayi bölgeleri (OSB) ve yüzde 0,5'inin maden işletmeleri gibi endüstriyel alanlarda kullanıldığı görülüyor. Su sanayi için oldukça önemli bir

hammadde. Bir dilim ekmekek üretmek için 40 ton, 1 kilo buğday için bir ton, 1 kg kahve için 21 bin litre, 1 kg'lık çelik üretimi için 240 litre, bir A4 kâğıdı üretmek ise 10 litre su gerekiyor. Gün geçtikçe tüketilen su miktarı daha da artıyor. Su arıtma sistemleri, gri su arıtma sistemleri, yağmursuyu arıtma sistemleri ve atıksu geri kazanım sistemleri ile üreticiler önlem alabilir ve bu oranları düşürülebilirler.

GİZLİ SU TÜKETİMİNİN
EN YÜKSEK OLDUĞU SEKTÖR:
TEKSTİL

Tekstil endüstrisi, yoğun su tüketen bir diğer endüstri olarak biliniyor. Tekstil üretiminin her aşamasında çok fazla su kullanılıyor. Dünyada en yaygın kullanılan elyaflardan biri olan pamuğun üretilmesinin büyük miktarda suya ihtiyaç duyuyor. Bu ihtiyaç boyama ve baskı aşamalarında da devam ediyor. Sadece bir kg pamuk lifi üretebilmek için tarla aşamasında ortalama (dünya ortalaması) 8,2 ton su kullanılırken, boya-baskı işlemleri gibi yaş işlemlerde ise, kg başına 150-200 litre civarında suya ihtiyaç duyuluyor. Bir jean pantolonun üretimi için ortalama 3,7-11 ton civarında su harcanırken, bir tişörtü üretmek için 2 bin 700 litre yani 3 tona yakın suya ihtiyaç duyuluyor.

Türkiye ekonomisine en fazla döviz girdisi kazandıran Türk tekstil sektörünün küresel ölçekte dünyanın en büyük 5., AB'nin ise en büyük 2. tedarikçisi olduğunu söyleyen İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri

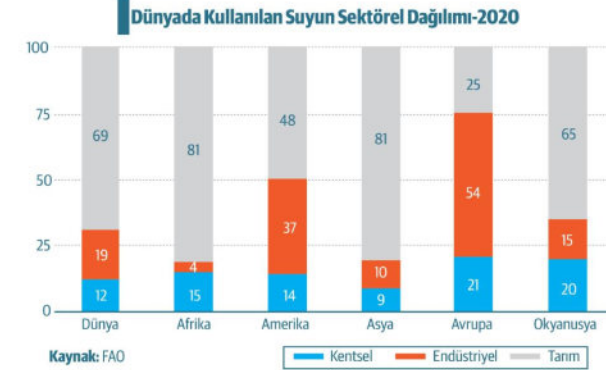

İhracatçıları Birliği (İTHİB) Başkanı Ahmet Öksüz, Türkiye’de yıllık 700 bin ton ile 1 milyon ton seviyelerinde pamuk üretimi gerçekleştirildiğini ve 2021 yılında 2,5 milyar dolar değerinde ithalat yapıldığını belirtiyor. Türkiye’nin 1,2 milyon tona tekabül eden yıllık pamuk ithalatının 2022 yılında çok daha arttığına dikkat çeken Öksüz, 2022 yılında pamuk ithalatının 3,3 milyar dolar değerinde gerçekleştiğini söylüyor.

Tekstil sektörünün en büyük ithalat kalemi pamuk. “Pamuğu ne kadar çok üretirsek o kadar ülke ekonomisine faydalı olur. Pamukta su kullanımına dikkat ederek vahşi sulama yapmamak gerekiyor. Depremden sonra ise bazı kuyularda su seviyesi düştü. Kuraklık her sektörü etkilediği gibi tekstil sektörümüzü ve dolayısıyla pamuk sektörümüzü de etkiledi” diyen Öksüz, pamuk sektöründe alınabilecek önlemleri kuraklıktan bağımsız olarak çevreci bir yaklaşımla benimsenmesi gerektiğini ve bu çerçevede politika oluşturulması gerektiğini söylüyor.

Birleşik Devletler Çevre Koruma Ajansı’na (EPA) göre, yoğun bir şekilde su tüketen bir diğer sektör ise et üretimi ve meşrubat endüstrisi. Su Ayak İzi Ağı’na göre, tek bir fincan kahve yapmak için gerekli içeriklerin üretiminde yaklaşık 130 litre su kullanılıyor. Küresel otomotiv endüstrisi,

çeşitli üretim süreçlerinde kullandığı için önemli miktarda su tüketen başka bir endüstri. Bazı tahminlere göre, bir araba üretmek için yaklaşık 147 bin litre su tüketiliyor.

TEPE, “KURAKLIK TEDARİK ZİNCİRİNDE KIRILMALARA SEBEP OLUYOR”

İklim krizinin, alışkanlıklarımızın gözden geçirilmesini ve sürdürülebilirlik yaklaşımına uygun olarak değişmesini gerektiren önemli bir faktör olarak küresel gündemdeki yerini en güçlü şekilde koruduğunu ifade eden İSO Yönetim Kurulu Sayman

PAMUK SEKTÖRÜNDE ALINABİLECEK ÖNLEMLERİ KURAKLIKTAN BAĞIMSIZ OLARAK ÇEVRECİ BİR YAKLAŞIMLA BENİMSENMESİ GEREKTİĞİNİ VE BU ÇERÇEVEDE POLİTİKA OLUŞTURULMASI GEREKİYOR.

AHMET ÖKSÜZ

İSTANBUL TEKSTİL VE HAMMADDELERİ İHRACATÇILARI BİRLİĞİ (İTHİB) BAŞKANI

PAMUK İTHALATININ AZALMASI, CARİ AÇIĞIN AZALTILMASINA KATKI SAĞLAR

KULLANILMIŞ GIYIM EŞYASI VE KULLANILMIŞ DİĞER EŞYA ÜRÜNLERİ, YENİDEN DÖNÜŞTÜRÜLÜKLE ÜRETİMDE KULLANILABİLİYOR. TEKSTİL ÜRÜNLERİNİN YÜZDE 95’İ GERİ DÖNÜŞTÜRÜLÜKLE YENİDEN ÜRETİME KAZANDIRILABİLECEK POTANSİYELE SAHİP. BU ÇERÇEVEDE SÖZ KONUSU ÜRÜNLERİN İTHALATINA İÇ PİYASADA YENİDEN KULLANIMA ENGEL OLACAK ŞEKİLDE İLGİLİ GÜMRÜK MÜDÜRLÜKLERİNİN DENETİMDE İHRAÇ EDİLMEK ÜZERE İZİN VERİLMESİ, TÜRKİYE’NİN PAMUK İHTİYACINI ORTA VADEDE YÜZDE 20’SİNİ AZALTACAK BİR POTANSİYELE SAHİP. GERİ DÖNÜŞTÜRÜLÜKLE TEKRAR ÜRETİME KAZANDIRILAN TEKSTİL ÜRÜNLERİ, PAMUK İTHALATININ AZALMASIYLA CARİ AÇIĞIN AZALTILMASINA KATKI SAĞLAYACAKKEN AYNI ZAMANDA GELECEĞE DAHA TEMİZ BİR ÇEVRE BIRAKMIŞ OLACAK.

54 / Z RAPORU

ARAŞ-
TIRMA

Üyesi, ISO Sürdürülebilirlik Platformu Başkanı **Sultan Tepe**, kuraklığın bu bağlamda geleceğimizi tehdit eden en önemli iklim değişikliği başlıklarından biri olduğunu söylüyor.

Kuraklığın aynı zamanda insanlığı ve doğal hayatı gıda, enerji, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve güvenlik başlıklarını da en güçlü şekilde tehdit etmeye başlayan iklim krizi risklerinin başında geldiğini belirten Tepe, "Su güvencesinin risk haline geldiği bir ortamda küresel ekonomik sistemin sekteye uğrayacağı aşikâr. Avrupa son 500 yılın en kötü kuraklığını yaşarken, elbette ülkemiz de bu durumdan hayli olumsuz etkileniyor. Kuraklığın üst üste ve uzun periyotlarla yaşanıyor olması tedarik zincirinde de kırılmalara sebep oluyor" diyor.

SU KISITLARI NEDENİYLE
SANAYİ ÜRETİMİ DURABİLİR

Kuraklık, yağış miktarının uzun yıllar boyunca gerçekleşen yağışların ortalama değerinden daha az olması ile ortaya çıkıyor. Türkiye, yan kurak/yan nemli orta enlem bölgesinde bulunuyor. Düzensiz bir yağış rejimine sahip olan Türkiye, şiddeti değişmekle birlikte dönemsel olarak kuraklık riskiyle karşı karşıya kalıyor. Ülkemizin coğrafik ve topoğrafik özellikleri nedeniyle iklim ve bilhassa tarımsal üretimde en önemli etkiye sahip olan yağış faktörü, zamansal ve mekânsal olarak büyük değişimler gösteriyor.

SULTAN TEPE

ISO YÖNETİM KURULU SAYMAN ÜYESİ, ISO SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PLATFORMU BAŞKANI

SU YETERSİZLİĞİ DURUMUNDA SU KESİNTİLERİNDE
İLK ÖNCELİK SANAYİ OLACAK

HİÇ İSTEMEYİZ AMA SU YETERSİZLİĞİ KAPIMIZA DAYANDIĞINDA SU KESİNTİLERİNDE YEREL YÖNETİMİN İLK ÖNCELİĞİ MAALESEF SANAYİ OLACAK. YAŞAMSAL VE SANAYİMİZİ ETKİLEYECEK BİR KONU DA KURAKLIĞIN; HES'LER SEBEBİYLE ENERJİ TEDARİKİNİ AZALTACAK OLMASI. ŞİRKETLERİN RİSKLERİ AZALTMAK VE SUYLA İLGİLİ ZARARLARDAN KAYNAKLANAN MALİYETLERDEN KAÇINMAK İÇİN SU GÜVENLİKLERİNİ İYİLEŞTİRMEK ÜZERE HAREKETE GEÇMELERİ ÇOK ÖNEMLİ. BU BAĞLAMDA İSTANBUL SANAYİ ODASI SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PLATFORMU BAŞKANI OLARAK SU POLİTİKALARI VE ATIK SU YÖNETİMİ KONUSUNA ÖZEL BİR ÖNEM VERDİĞİMİZİ VURGULAMAK İSTİYORUM. ÜNİVERSİTELERİMİZİN ÇOK DEĞERLİ AKADEMİSYENLERİ İLE BİR ARAYA GELEREK ATAMIZ GEREKEN ADIMLARI TEK TEK ÇALIŞTIK. ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE DE BU BAĞLAMDA SES GETİRECEK ÇALIŞMALARLA İMZA ATARAK ÜYELERİMİZE DESTEK OLMAYI HEDEFLİYORUZ.

NACE Kodlarına Göre Sanayide Su Tüketimi (TÜİK, 2016)

İhtiyaç türüne göre kodlar	İhtiyaç türüne kod (NACE Rev. 2) tanımı	Temin edilen su miktarı (1000 m3)	Tüketilen proses suyu miktarı* (1000 m3)	Sektörde kaybedilen su** (%)
10	Gıda ürünlerinin imalatı	132326,67	110112,62	2,4
11	İçecek imalatı	13744,07	11902,37	0,20
12	Tütün ürünleri imalatı	742,34	401,29	0,04
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	176182,30	160477,30	1,72
14	Giyim eşyalarının imalatı	22870,19	14318,34	0,94
15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	3364,48	2648,68	0,08
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	8014,76	6995,49	0,11
17	Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı	27687,64	25463,62	0,24
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	483,96	62,68	0,05
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	25364,26	21458,85	0,43
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	358434,19	354436,00	0,44
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	2907,06	2073,16	0,09
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	9884,66	5639,08	0,47
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	67941,60	54509,69	1,47
24	Ana metal sanayi	17481,57	14173,09	0,36
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	10359,68	5171,91	0,57
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	650,41	0,00	0,07
27	Elektrikli teçhizat imalatı	7523,99	3840,01	0,40
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	6318,28	1649,01	0,51
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römörk) ve yan treyler (yan römörk) imalatı	12740,69	7235,74	0,60
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	1012,40	525,85	0,05
31	Mobilya imalatı	3177,59	783,37	0,26
32	Diğer imalatlar	1648,37	943,88	0,08
33	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	570,35	64,20	0,06
TOPLAM		1822863,02	1609772,38	

Kapsam: 2016 yılında 50 kişi ve üzerinde çalışan olan Türkiye'deki tüm imalat sanayi yerel birimlerdir.
*Tüketilen proses suyu miktarına proses suyu, talviye kazan suyu, soğutma suyu, gaz türbünü NOx enjeksiyon sistemi suyu, su hazırlama ünitesinde kullanılan su, baca gaz desülfürizasyon tesisi suyu, hidrant testleri ve sistematik çakçaklar, klima, atıksu arıtma tesisinde kullanılan su, kazanaltı çürüt teknesi katma suyu, kül nemlendirme ve sevk sulan dahil edilmiştir.
**Sektörde kaybedilen su, temin edilen ve tüketilen su miktarlarının farkının, toplam temin edilen su miktarına bölünmesi ile elde edilmiştir.

Kaynak: TÜİK

Üç tarafı suyla çevrili bir ülke olmasına rağmen Türkiye, tatlı su varlığı açısından zengin bir ülke olarak sayılmıyor. 2022 sonbahar ve yaz aylarında mevsimsel sıcaklıklar Türkiye genelinde normalden daha yüksek geçti ve yağış görülmedi. Barajlar, akarsular ve göllerde ciddi su açıklarının ortaya çıktığına vurgu yapan Tepe, Haziran ayı baz alındığında durumun değişmediğini söylüyor. Ülkemizin sanayi ve nüfus yoğun bölgesi olarak niteleyebileceğimiz

Marmara bölgesi için Metecoro-loji İşleri Genel Müdürlüğü'nün istatistiklerine göre yağışlarda yüzde 22'lik bir azalma söz konusu olduğunu belirten Tepe, tehlike çanlarının toprağın suyla buluşmaması, suyun depolanamaması durumunda çalacağını zira böyle bir durumda tarım ürünlerinde reelte düşüşleri yaşanabileceğini, sanayide ise su kısıtları nedeniyle üretimde durmaların meydana gelebileceğini ifade ediyor.

KURAKLIK SANAYİDE YENİ STRATEJİLERİ GÜNDEME GETİRİYOR

Küresel iklim değişikliğinin sanayi üretimini etkilediğini söyleyen Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu (OSBÜK)

Başkanı Memiş Kütükcü, iklim değişikliğinin sanayide yeni stratejileri gündeme getirdiğini belirtiyor. Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın önemine dikkat çeken Kütükcü, "Bu süreçte mutlaka intibak etmeliyiz" diyor. İklimde yaşanan değişimlerle birlikte üretimi kaynak kullanımından bağımsız hale getirmeyi hedefleyen Avrupa Yeşil Mutabakatı sürecinin başladığını, Türkiye'nin de taraf olduğu bu sürecin önümüzdeki dönemin en kritik konularından birisi olduğunu ifade eden Kütükcü, "Avrupa, 2050 yılına kadar karbon nötr olmayı hedefliyor. Ülkemiz ise, 2053 net sıfır emisyon hedefi ile çalışmalar yürütüyor. Bu süreç Türkiye'nin toplam sanayi üretiminin yüzde 45'ini gerçekleştiren organize sanayi bölgelerimiz için çok kritik öneme sahip. Zira ihracatımızın önemli bir kısmını Avrupa ülkelerine yapıyoruz" diyor.

Kütükcü, OSBÜK olarak organize sanayi bölgelerini yeşil dönüşüm sürecinde Türk sanayisine rol model haline getirmek için önemli çalışmalar yaptıklarını, bu çalışmalardan birisinin de Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın öncülüğünde yürütülen Yeşil OSB çalışmaları olduğunu belirtiyor.

AVRUPA, 2050 YILINA KADAR KARBON NÖTR OLMAYI HEDEFLİYOR. ÜLKEMİZ İSE, 2053 NET SIFIR EMİSYON HEDEFİ İLE ÇALIŞMALAR YÜRÜTÜYOR. BU SÜREÇ TÜRKİYE'NİN TOPLAM SANAYİ ÜRETİMİNİN YÜZDE 45'İNİ GERÇEKLEŞTİREN ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİMİZ İÇİN ÇOK KRİTİK ÖNEME SAHİP.

MEMİŞ KÜTÜKCÜ

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ ÜST KURULUŞU (OSBÜK) BAŞKANI

YEŞİL OSB SERTİFİKASI ALAN OSB'LERİN YATIRIM AVANTAJLARI ARTACAK

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI'MIZIN ÖNCÜLÜĞÜNDE YEŞİL OSB PROJESİ'Nİ ÇALIŞIYORUZ. BU PROJEDE, 'OSB'LERİN ATIKSULARININ TÜMÜNÜN ARITILYOR OLMASI', 'ENERJİ ÜRETİM KAYNAĞI OLARAK KÖMÜR KULLANILMAMASI', 'EN AZ TEMEL SEVİYE SIFIR ATIK BELGESİ'NE SAHİP OLMASI' GİBİ BELİRLENEN ÖN KRİTERLERİ VE DİĞER KOŞULLARI SAĞLAYAN OSB'LERİMİZ TSE TARAFINDAN YEŞİL OSB SERTİFİKASI İLE BELGELENDİRİLECEK. YEŞİL OSB KRİTERLERİNİ SAĞLAMAK ÜZERE OSB'LER TARAFINDAN HAZIRLANAN PROJELER İSE, BAKANLIK TARAFINDAN ÖNCELİKLİ OLARAK DEĞERLENDİRİLECEK. YANI BU OSB'LERİMİZ BAKANLIK KREDİLERİNDE ÖNCELENECEK. BİZ KRİTERLERİ SAĞLAYARAK YEŞİL OSB SERTİFİKASI ALAN OSB'LERİMİZİN YATIRIM AVANTAJLARININ DA ARTACAĞINI, YENİ BİR GELİŞİM FAZINA GEÇECEKLERİNİ DÜŞÜNÜYORUZ.

Sanayide verimlilik artışının yol haritası

KADRIYE N. TUNÇSİPER

TÜRKİYE SON YILLARDA YAPTIĞI ATILIMLA, ÖZELİKLE İŞGÜÇÜ VERİMLİLİĞİNDE KAYDA DEĞER BİR GELİŞİM GÖSTERDİ. ANCAK DİĞER FAKTÖRLERDEKİ VERİMLİLİK ARTIŞININ İSTENİLEN SEVİYEYE ULAŞAMAMASI, ÜRETİMDE DAĞINIKLIK VE İŞLETMELERİN KÜÇÜK ÖLÇEKLERLE FAZLA SAYIDA OLMASI, ÜRETİM ARTIŞI ÖNÜNDEKİ ENGELLER OLARAK DEĞERLENDİRİLİYOR. UZMANLARA GÖRE TÜRKİYE'NİN REKABET EDEBİLİRLİĞİNİ GÜÇLENDİRMEK İÇİN VERİMLİLİK SEFERBERLİĞİ BAŞLATILMASI GEREKİYOR.

36 / Z RAPORU

KA-PAK

En yalın tanımlama ile sanayide verimlilik, girdi ve çıktı arasındaki oranın olumlu anlamda değişmesi anlamına geliyor. Aynı üretim faktörleri ile daha fazla üretim anlamına gelen verimlilik, daha düşük maliyetlerle üretime olanak sağlarken, üreticiye rekabet gücü kazandırıyor. Aksi bir durum ise büyüme önündeki engellerden biri olarak kabul ediliyor.

Sanayide verimliliğin artırılması üretim faktörlerinin etkin biçimde kullanılması ile mümkün oluyor. İşgücü verimliliğinin eğitim yoluyla artırılması, yüksek teknoloji sermaye mallarının üretime dâhil edilmesi ve kaynakların etkin kullanımı verimlilik artışı sağlayan unsurlar olarak öne çıkıyor.

Türkiye 2000'lerle beraber yüksek verimlilik artışı yakalayarak ekonomik büyüme sağlasa da bugün gelinen noktada bu verimlilik artışının tüm faktörlerde istikrarlı şekilde sağlanmasına ihtiyaç bulunuyor.

İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ TOPLAM VERİMLİLİKTE DAHA YÜKSEK

Geçtiğimiz yıllarda işçinin çalışma saatleri kapsamında ortaya koyduğu ekonomik değer olarak tanımlanan işgücü verimliliğinde Türkiye G-7 ve G-20 ülkeleri arasından en büyük artışı kaydederken, ILO verilerine

göre verimlilikte 189 ülke arasında 42. sırada bulunuyor.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın düzenli olarak yayınladığı verimlilik istatistiklerine göre ise imalat sanayinde verimlilik artışı, 2000'li yıllarla beraber önemli gelişimler gösterdi. Son 10 yıllık süreçte verimlilik açısından imalat sanayi üretiminin teknoloji yoğunluğunda yaşanan iyileştirmelerin büyük etkisi olurken, 2005 yılında verimlilik endeksi 87,43'ten 2011'de 110,54'e, 2014'te ise 121,29'a yükseldi. Yıllara göre çalışan başına katma değer istatistiklerine göre Türkiye'de çalışan başına katma değer açısından artış eğilimi de sürüyor.

Sanayide işgücü verimliliği yıllar içerisinde gelişmiş ülkelerin önünde seyrederken, sermaye yatırımları ve diğer faktör girdilerinde de aynı ölçüde verimlilik artışı sağlanmadığı için bu verimlilik artışından yeterli ölçüde faydalanılmıyor. Aynı zamanda Türkiye'de özellikle belirli sektörlerde üretimde dağınıklık ve aynı işi yapan işletmelerin küçük ölçeklerle fazla sayıda olması, üretim artışı önündeki en büyük engellerden biri olarak değerlendiriliyor. Verimsiz üretim anlamına gelen bu durum yurtdışı rekabette de sorun yaratıyor. Mevzuata göre 250 kişiden az çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri

**TÜRKİYE
2000'LERLE
BERABER
YÜKSEK
VERİMLİLİK
ARTIŞI
YAKALAYARAK
EKONOMİK
BÜYÜME
SAĞLASA DA
BUGÜN GELİNE
NOKTADA BU
VERİMLİLİK
ARTIŞININ TÜM
FAKTÖRLERDE
İSTİKRARLI
ŞEKİLDE
SAĞLANMASINA
İHTİYAÇ
BULUNUYOR**

Genel Verimlilik Endeksi (2021)		
Faaliyet Kolu	Endeks (2010=100)	Önceki Yıla Göre Değişim (%)
İmalat	156,70	9,6
Çalışma Başına Katma Değer (2021)		
Değer	Endeks (2010=100)	Önceki Yıla Göre Değişim (%)
1.479,4	267,24	17,629
Birim Emek Maliyeti (2021)		
Değer	Endeks (2010=100)	Önceki Yıla Göre Değişim (%)
54088,86	156,7	9,6497

Kaynak: TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik İstatistikleri

Yıllara Göre Çalışan Başına Katma Değer			
	Değer	Endeks (2010=100)	Önceki Yıla Göre Değişim (%)
2021	54088,86	156,70	9,6497
2020	49328,76	142,91	11,02
2019	44432,26	128,72	-8,16
2018	48382,18	140,17	3,48
2017	46753,54	135,45	3,99
2016	44958,62	130,25	10,0
2015	40830,50	118,29	12,0

Kaynak: TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik İstatistikleri

125 milyon TL'yi aşmayan girişimler KOBİ kapsamına girerken, TÜİK tarafından açıklanan istatistiklere göre 2021 itibarıyla Türkiye'deki girişimler içerisinde KOBİ'lerin oranı yüzde 99,7 olarak gerçekleşti. Toplam istihdamın yüzde 71'ini, personel maliyetinin yüzde 48,3'ünü, cironun yüzde 44'ünü, üretim değerinin yüzde 37,3'ünü ve faktör maliyetiyle katma değer yüzde 35,5'ini oluşturan KOBİ'ler ülke ekonomisi için hayati önemde olsa da, verimlilik açısından bazı sorunları da beraberinde getiriyor. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın verimlilik istatistiklerine göre imalat sanayinde ölçeğe göre çalışan başına katma değer açısından 1-9 işçi çalıştıran işyerlerinde verimlilik endeksi 91,86 iken 250 üzerinde işçi çalıştıran işletmelerde bu oran 140,18'e yükseliyor.

Türkiye'de sanayide küçük ve orta ölçekli işletmeler, katma değeri düşük ürün sattığı için rekabetçi piyasalarda fiyatları düşürerek dış pazarlarda yer almaya çalışıyor. Düşük kaliteli büyüme sorununu ortaya çıkaran bu durum ise ancak verimliliğin artırılması ile önlenebilir.

ÖLÇEK EKONOMİSİNE GEÇİLMELİ

Verimlilik konusunda sanayide öne çıkan kavramlardan biri de ölçek ekonomisi. İşletmelerin büyüdükçe maliyetlerinin azalmasından hareketle üretimde yaşanan artış ve böylece üretimin daha verimli hale gelmesi ölçek ekonomisi olarak adlandırılıyor. Türkiye'de birçok sektörde ise üretim, KOBİ'ler eliyle yürütülüyor.

Teknoloji yoğunluğuna göre imalat sanayi ürünleri dış ticareti (Milyon dolar)

Teknoloji Yoğunluğu	Ocak Ekim				
	2021		2022		Değişim (%)
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)	
Toplam imalat sanayi	171 755	100,0	198 27	100,0	15,4
Yüksek teknoloji ürünler	5 058	2,9	5 745	2,9	13,6
Orta yüksek teknoloji ürünler	57 822	33,7	65 622	33,1	13,5
Orta düşük teknoloji ürünler	52 687	30,7	62 726	31,6	19,1
Düşük teknoloji ürünler	56 189	32,7	64 178	32,4	14,2

Teknoloji Yoğunluğu	İthalat				
	2021		2022		Değişim (%)
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)	
Toplam imalat sanayi	166 586	100,0	213 149	100,0	28,0
Yüksek teknoloji ürünler	21 116	12,7	20 611	9,7	-2,4
Orta yüksek teknoloji ürünler	76 747	46,1	88 608	41,6	15,5
Orta düşük teknoloji ürünler	50 629	30,4	77 315	36,3	52,7
Düşük teknoloji ürünler	18 093	10,9	26 615	12,5	47,1

MUSTAFA BALCI

MOSDER YÖNETİM KURULU BAŞKANI

YATAY BÜYÜMELİYİZ

MOBİLYA SEKTÖRÜNDE VERİMLİLİĞİN ARTMASI YATAY BÜYÜME İLE MÜMKÜN OLABİLİR. MOBİLYA SEKTÖRÜ ŞU ANDA SÜREKLİ OLARAK BİR DİKEY BÜYÜME İÇERİSİNDE. BU BÜYÜK BİR YANLIŞ. KALİTE VE VERİMİN ARTMASI İÇİN YATAY DÜZLEMDE ÜRETİM YAPILABİLMESİ GEREKİYOR. TÜRKİYE'DE BU MODEL BİR BÜYÜMEYİ BİR TEK KAYSERİ'DE GÖZLEMLİYORUZ. ONUN HARICİNDE İSTANBUL, BURSA GİBİ BÜYÜK MOBİLYA KENTLERİ DİKEY BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR. BUNUN EN ÖNEMLİ SEBEBİ YER SIKINTISININ OLMASI. BU NOKTADA DEVLETİMİZ MOBİLYA ÜRETİCİLERİ İÇİN GENİŞ HAVZALAR VE ALANLAR GÖSTEREBİLİR. MOBİLYA SEKTÖRÜ YATIRIM İŞTAHININ YÜKSEK OLDUĞU BİR SEKTÖR. FAKAT YER SIKINTISI NEDENİYLE YATIRIM YAPMAMIZ OLDUKÇA ZOR OLUYOR. YATAY BÜYÜDÜĞÜMÜZ SÜRECE RAKİPLERİMİZLE REKABET EDEBİLİR VE BİR MİLANO OLABİLİRİZ. KALİTENİN ARTIRILMASI VE İŞ GÜCÜNÜN VERİMLİ KULLANILMASI ANLAMINDA BU KONU ÖNEMLİ.

38 / Z RAPORU

KA-
PAK

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**'a göre gerçekte **sanayide** verimlilik sorunu, günümüzde küresel bir niteliğe sahip. "Gelişmiş ülkelerde verimlilik artışları düşük seyrediyor. Diğer taraftan imalat **sana-yii** de önemli bir dönüşümden geçiyor. Bunun bir ayağı yeşil dönüşüm ise diğeri de pandeminin ve Ukrayna savaşının ardından hızlanan tedarik zincirlerindeki dönüşüm" şeklinde konuşan Bahçivan'a göre ülkelerin tedarik konusunda en az maliyetler kadar güvenliği de merkeze alması, "içeride üretim", "yakından üretim" gibi kavramları öne çıkarıyor. Bu nedenle Türkiye'de uygulanacak **sanayi** politikalarını bu küresel arka plandan bağımsız ele almak mümkün değil ve verimlilik konusunda da bu dönüşümü iyi algılamak, başarılı uygulamaları takip etmek, öne çıkan ve çıkacak olan sektörleri mercek altına almak iyi bir başlangıç noktası olabilir.

Erin Motor Genel Müdürü Ersin Şahin de verimlilik artışı sağlamak için ilk olarak nerede gelişme sağlanabileceğinin doğru analiz edilebilmesi gerektiğini belirtiyor. İyi ve doğru eğitilmiş insan gücü ile verimliliğin sağlanacağını savunan Şahin, finansal okuryazarlığın artırılmasının bu konuda atılacak ilk adımlardan biri olduğunu vurguluyor.

Endüstriyel mutfak üretimi alanında Çin'in 160 milyar dolar ihracatına karşılık, kendi sektörlerinin 6,5 milyar dolar paya sahip olduğunu belirten TÜSİD Başkanı Güçlü Kaplangı da KOBİ'lerden oluşan sektörde Çin ile baş etmenin düşük ölççeklerle oldukça güçlü olduğunu belirtiyor.

"Çin ile rekabete hazır değiliz çünkü çoğumuz katlı yerlerde ve daha küçük ölçekte üretim yapıyoruz. Bu dezavantajı da alıcı pazarlara yakınlığımız ve farklı çeşit ürünleri tek kon-

GÜÇLÜ KAPLANGI

TÜSİD BAŞKANI

YALIN ÜRETİME
ODAKLANALIM

VERİMLİLİĞİ ARTIRMAK İÇİN EN ÖNEMLİ UNSUR YALIN ÜRETİM. SADECE BÜYÜK ÖLÇEKLİ FİRMALAR OLARAK DÜŞÜNMEYEN HEM PERSONEL OPTİMİZASYONU HEM MAKİNELERİMİZİN ÇALIŞMA ZAMANLARININ OPTİMİZASYONU İLGİLİ ÖLÇMELERİN YAPILMASI GEREKİYOR. BU ÖLÇMELERDEKİ BOŞLUKLARI DEĞERLENDİRİP BOŞLUKLARI NASIL GİDERECEĞİMİZE DAİR FABRİKALARIMIZA MÜHENDİSLİK KADROLARI ENTEGRE ETMEMİZ ŞART.

ERDAL BAHÇIVAN

ISO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖLÇEK EKONOMİSİNE GEÇMELİYİZ

TÜRKİYE OLARAK ARTIK REKABET EDEBİLİRLİK VE VERİMLİLİK İÇİN DAHA GÜÇLÜ VE BÜYÜK BOYUTLU İŞLER YAPMAMIZ GEREKİYOR. NE YAZIK Kİ BİZ KAYNAKLARI HALA VERİMSİZ VE KÜÇÜK ÖLÇEKLİ HEDEFLERLE HARCİYORUZ. BUNUN TABİİ TEMEL BİRÇOK NEDENİ VAR. SERMAYELER BULUŞAMIYOR, SERMAYELER BİRLEŞEMİYOR, HATTA BÖLÜNÜYOR, PARÇALANIYOR. DOLAYISIYLA TÜRKİYE'NİN MUTLAKA ÖLÇEK EKONOMİSİ DENEN BOYUTA GEÇMESİ GEREKİYOR, ARTIK HANGİ SEKTÖR OLURSA OLSUN, TABİİ Kİ KOBİ BOYUTUNDA ÇALIŞACAK KÜÇÜK KALMASI İHTİYAÇ OLAN VE KÜÇÜK KALABİLDİĞİ ÖLÇÜDE ANCAK VAR OLABİLECEK BİRTAKIM İŞLER, BİRTAKIM SEKTÖRLER VAR AMA ARTIK MEVCUT KAPASİTESİYLE, MEVCUT BAKIŞ AÇISIYLA BU FİRMALARIN BU ÖLÇEKTE AYAKTA KALABİLMESİ VE REKABET EDEBİLMESİ MÜMKÜN DEĞİL. BU NEDENLE TÜRKİYE KÜRESEL DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLARDA PAYINI BELİRGİN ŞEKİLDE ARTIRMAK DURUMUNDA. BUNUN İÇİN BAŞTA İŞGÜCÜ PİYASASI OLMAK ÜZERE KRİTİK ALANLARDAYAPISAL REFORMLARI HAYATA GEÇİRMELİ VE CAZİBESİNİ ARTIRMALI. EK OLARAK, BİRLEŞME VE SATIN ALMALARI ARTIRICI ÖZENDİRİCİ POLİTİKALAR DA OLDUKÇA ÖNEMLİ. ÖLÇEK ARTIRMA SORUNU AYNI ZAMANDA BİR FİNANSMAN SORUNU. BU NOKTADA İHTİYAÇ DUYULAN UZUN VADELİ VE UCUZ FİNANSMANIN SAĞLANMASI KONUSUNDA DESTEKLEYİCİ OLUNMALI. ÖTE YANDAN TÜRKİYE'DE EN AZ KAYNAK YARATMA SORUNU KADAR, VAR OLAN KAYNAĞIN ETKİN DAĞILIMI VE KULLANIMI SORUNU DA VAR. BU BAĞLAMDA TEŞVİK MEKANİZMALARININ KAPSAMLI BİR ŞEKİLDE GÖZDEN GEÇİRİLMESİ ÖNEMLİ BİR ADIM OLABİLİR DİYE DÜŞÜNÜYORUZ.

teynerde konsolide edebilme şansına sahip olduğumuz için gideriyoruz. Ölçekli çalışmalar ciddi yatırım gerektiren işler. Çok daha büyük fabrikalar, çok daha büyük makine parkı ve tabii ki çok daha fazla işletme sermayesi ihtiyacı doğacaktır” şeklinde görüş bildiren Kaplan, kümelenme halinde işletme sermayesi konusunda dezavantajlar olabileceği için mutlaka kamu yönetiminin sektörel farkındalık ve önceliklerle sektörün büyüme performanslarını öngörerek teşvikleri ayrıştırmak belirlemesi gerektiğini vurguluyor.

KÜMELENME ÇÖZÜM OLABİLİR Mİ?

Sanayide düşük ölçekli üretim karşısında verimliliği artırmak için kümelenmenin gerekliliği de tartışılan konulardan biri haline geldi.

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, **sanayide** kümelenmenin hem verimlilik hem de ölçek ekonomisi yaratma konusunda çözümün önemli bir parçası olduğunu vurgulayarak, başta enerji ve lojistik olmak üzere altyapının paylaşılmasının birçok maliyet kaleminde iyileşme sağladığını açıklıyor.

“Oluşan tedarikçi-alıcı ağları sayesinde mesafelerin kısaldığı,

teslim sürelerinin ve nakliye giderlerinin kısaldığı mümkün hale geliyor. Kümelenme aynı zamanda nitelikli işgücünün çekilebilmesi ve yetenek havuzunun oluşturulması için de fırsatlar yaratıyor. Coğrafi yakınlaşmayla birlikte firmalar arasında daha sıkı iş birliği, bilginin daha hızlı yayılması ve fikir alışverişinin kolaylaşması gibi unsurlar da ölçek ekonomisine katkı sağlayabiliyor” şeklinde konuşan Bahçivan, verimlilik artışı sağlanması konusunda kümelenmenin tek çözüm yolu olmadığını da altını çiziyor. Bahçivan’a göre kümelenmenin ekonomide verimliliğe azami katkı sağlayabilmesi için makro düzeyde titizlikle planlanması, iyi örneklerin incelenmesi ve kurulan bölgelerdeki gelişmelerin sürekli izlenerek etki analizleriyle takip edilmesi gerekiyor.

Mobilya **sanayi** özelinde görüş bildiren MODOKO Başkanı Koray Çalışkan’a göre ise verimlilik sorununu çözmek için kümelenme, iş birliklerinin artırılması, sektörel temelde organize **sanayi** bölgeleri, iç piyasaya ve dış piyasaya çalışacak sektörel AVM’ler kurulması önemli atılımlar olacak. Sektördeki firmaların birbirine rakip olmak yerine bir araya gelerek ortak projeler üretmesi bu anlamda büyük öneme sahip.

KORAY ÇALIŞKAN

MODOKO BAŞKANI

SEKTÖRE GİRİŞTE BELİRLİ STANDARTLAR OLMASI GEREKİYOR

MOBİLYA SEKTÖRÜ ÖZELİNDE VERİMLİLİĞİN ARTTIRILABİLMESİ İÇİN HAKSIZ REKABETİN ORTADAN KALDIRILMASI VE FİRMA KURULUMLARIYLA İLGİLİ BELLİ STANDARTLARIN GETİRİLMESİ GEREKİYOR. ALMANYA'DA 10 BİN MOBİLYACININ TÜRKİYE'DEKİ 45 BİN MOBİLYACIDAN NASIL DAHA FAZLA ÜRETİM YAPTIĞI İNCELENMESİ LAZIM. HEM SEKTÖRÜN GÜÇLENMESİ HEM MERDİVEN ALTININ ORTADAN KALKMASI, HEM DE VERİMSİZ İŞ GÜCÜNÜN DAHA FAYDALI KULLANILABİLMESİ İÇİN SEKTÖRE GİRİŞİN BELLİ STANDARTLARA BAĞLANMASI LAZIM. BENZETME YAPMAK GEREKİRSE ARTIK RÖNTGEN CİHAZI BİLE OLMAYAN HASTANELERİN AÇILMASINA MÜSAADE EDİLMEMELİ... TÜRK SANAYİSİNDE SEKTÖRLERE GİRİŞTE BELLİ HACİMLERİN İSTENMESİYLE ÖLÇEK SORUNU DA ORTADAN KALKMIŞ OLACAK. HAKSIZ REKABETLE BİRÇOĞU KAYITSIZ ÇALIŞAN YAPILARIN DİĞER FİRMALARIN BÜYÜMESİNE, SANAYİLEŞMESİNE ENGEL OLMASINI ORTADAN KALDIRILMIŞ OLACAK.

40 / Z RAPORU

KA-PAK**AVRUPA'NIN EN BÜYÜK KÜMELENMESİ TÜRKİYE'DEN**

Sanayide ölçek sorununu aşmak için gündeme gelen kümelenme konusunda, savunma sanayinde faaliyete geçen SAHA İstanbul ise önemli bir başarı hikâyesi olarak öne çıkıyor. Kısa sürede Avrupa'nın en başarılı kümelenmesi haline gelen SAHA İstanbul bünyesinde 960 işletme ve 26 üniversite bulunuyor.

SAHA İstanbul Genel Sekreteri Levent Kerim Uça savunma, havacılık ve uzay sektöründe yerliliğin artırılması ve uluslararası rekabet için ilk kez 27 üye firma ile yola çıktıklarını ve kısa sürede büyük ilerleme göstererek Avrupa'nın en büyük sanayi kümelenmesi olduklarını belirtiyor.

"SAHA İstanbul'un öncelikli hedefi üniversite-sanayi-kamu iş birliği çerçevesinde, Türkiye'nin savunma, havacılık ve uzay sanayinde kendi kendine yeten ve bağımsız bir ülke haline gelmesini sağlamak. Bunun için de kümelenme olarak, bir yandan yerlilik ve millilik oranının artırılmasına katkı sağlamaya devam ederken bir yanda da yüksek teknolojiyi tüketen ülke konumundan, geliştiren ülke konumuna geçmemize

katkı veriyoruz" şeklinde konuşan Uça, teknik komiteler ile sanayinin ihtiyaç duyduğu alanlarda proje ve ürünler geliştirdiklerini belirtiyor. Üyelerin kurumsal kapasitelerini artırmak, iş birliğini güçlendirmek, kamu kurumları ve STK'lar ile ilişkileri geliştirmek, Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmaları desteklemek ve rekabet gücünü yükseltmek de SAHA İstanbul'un öncelikli amaçları arasında bulunuyor.

**SAHA
İSTANBUL
BÜNYESİNDE
960 İŞLETME
VE 26
ÜNİVERSİTE
BULUNUYOR.**

KÜMELENME REKABET GÜCÜNÜ ARTIRIR**LEVENT KERİM UÇA**

SAHA İSTANBUL GENEL SEKRETERİ

HARVARD BUSINESS SCHOOL'DA PROFESÖR OLAN MİCHAEL E. PORTER, BAZI ÜLKELERİN BELLİ SEKTÖRLERDE DAHA REKABETÇİ OLMASINI VE ULUSLARIN REKABET ÜSTÜNLÜĞÜ SAĞLAMASINDA KÜMELENMELERİN ÖNEMLİ BİR ROLÜ OLDUĞUNU SÖYLÜYOR. PORTER, KÜMELENMELERİ BİRBİRİNE BAĞLI ŞİRKETLERİN, UZMAN TEDARİKÇİLERİN, HİZMET SAĞLAYICILARIN, İLGİLİ ENDÜSTRİLERDEKİ FİRMALARIN ÖZELLİKLE REKABET EDEN ANCAK AYNI ZAMANDA İŞ BİRLİĞİ YAPAN İLGİLİ KURUMLARIN COĞRAFİ KONSANTRASYONU OLARAK TANIMLIYOR. BU COĞRAFİ KONSANTRASYON BİR OSB GİBİ DAR ALANDA OLABİLECEĞİ GİBİ, ŞEHİR BAZINDA VEYA ÜLKE ÖLÇEĞİNDE DE OLABİLİYOR. BİZİM DE ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE ÖNEMLİ HEDEFLERİMİZDEN BİRİ SAVUNMA, HAVACILIK VE UZAY SEKTÖRLERİNDE FAALİYET GÖSTEREN ÜYE FİRMALARIN DIŞ PAZARLARA AÇILIMININ TEŞVİK EDİLMESİ, İHRACAT GAYRETLERİNİN DESTEKLENMESİ VE ULUSLARARASI PİYASALARDAKİ REKABET GÜÇLERİNİN ARTIRILMASIDIR. BÖYLELİKLE ÖZELLİKLE KOBİ ÖLÇEĞİNDEKİ ÜYE FİRMALARIMIZIN ÜRÜNLERİNİN YURT DIŞI PAZARLARA ULAŞABİLMESİ İÇİN ORTAK İHTİYAÇ ANALİZİ, ORTAK ÖĞRENME, ORTAK PAZARLAMA, DIŞ PAZAR ANALİZİ, ULUSLARARASI FUAR, KONFERANS, KONGRE, ETKİNLİKLERE KATILIM VE YURT DIŞI LOJİSTİK MERKEZLERİ VE/VEYA İRTİBAT OFİSLERİ OLUŞTURARAK İHRACATÇI FİRMALARIMIZIN POTANSİYEL PAZARLARA VE DAĞITIM KANALLARINA ERİŞİMİNİN SAĞLANMASI GİBİ ÇALIŞMALAR İLE ONLARA DESTEK OLMAYI DÜŞÜNÜYÜZ.

İSO Türkiye İmalat PMI 49,9'a düştü

İSTANBUL Sanayi Odası

(İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), temmuzda eşik değeri olan 50'nin altına düşerek 49,9'a geriledi. İSO Türkiye İmalat PMI anketinin temmuz ayı sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI temmuzda, nötr seviye 50'nin hafif altına geriledi. Haziranda 51,5 olan endeksin temmuzda 49,9 düzeyinde gerçekleşmesi, faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece altı aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti.

makale

KAPSAMLI, UZUN VADELİ VE KALICI EKONOMİK PROGRAM GEREKLİ!

Akaryakıt, KDV ve ÖTV gibi vasıtalı vergilerle kapatılmaya çalışılan bütçe açığının, yapılan zamlarla toplumu "beklenti enflasyonu" içine soktu. Ekonomimiz açısından son derece kritik olan bu süreç, maalesef gerek sosyolojik gerek psikolojik açıdan önümüzdeki günlerin en önemli ekonomi gündemi olmaya adaydır. Enflasyon beklentilerinin dizginlenmesi, fiyatlama davranışlarında normalleşmenin sağlanması, cari açık ve risk priminin azaltılarak lira üzerindeki baskının hafifletilmesi kritik hususlar haline geldi.

Kamu kesiminin gelir yaratıcı önlemlerin yanı sıra geniş kapsamlı, acil bir tasarruf paketi açıklaması gerekiyor. Böylesi bir adım, üretkenlik artışına dayalı, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir büyümenin temeli olan etkin kaynak tahsisi için de güçlü bir başlangıç olabilir. Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Cevdet Yılmaz ile İstanbul'da istişare etme fırsatını bulduğumuz yeni OVP'de, işverenden işçi kesimine, **sanayiciden** akademisyenlere toplumun tüm kesimleriyle yapılacak olan istişarelerle enflasyonla ilgili kalıcı ve kesin çözümlerin oluşması en büyük beklentimiz.

Öngörülebilirlik sorunlarını da tekrar yaşamamak adına, tüm kesimlerin beklentilerini gözeten, kapsamlı ve uzun vadeli ve kalıcı bir ekonomik program ihtiyacının sürdürüldüğü kanaatindeyim. Zira, ekonomi politikalarında tutarlılık ve devamlılığın makro finansal istikrar açısından taşıdığı önem hepimizin malumu. Bu bağlamda Türkiye'nin çok kısa aralıklarla ekonomik model değiştiren bir ülke görüntüsünden de artık uzaklaşması gerekiyor.

Piyasalarda giderek artan ciddi nakit ihtiyacı durgunluk işareti veriyor. Bu durum, enflasyonla durgunluğun iç içe savaştığı ve mücadele içerisinde olduğu bir döneme yol açacak. Bu dönemi reel sektörün en az yara ile atlması için özel finansman modelleriyle desteklenmesi gerekiyor. Bu kapsamda Merkez Bankası'nın açıkladığı seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma kararlarında ihracat ve yatırım kredilerine yönelik pozitif ayrımcılık yapılmasını ve reeskont kredilerinde KOBİ payının artırılacağına açıklanmasını sevindirici buluyorum. Yine Eximbank'ın ve yatırıma dönük kredilerin önünün açılmasına dair gerek Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Yılmaz gerekse Maliye Bakanımız Sayın Şimşek'in açıklamaları da en azından bu zorlu dönemde üretim hayatımızın ve yatırımlarımızın sürdürülebilmesi konusunda bizim için en önemli umut kaynağıdır.

ISO Yönetim Kurulu Başkanı
Erdal Bahçivan

Nitelikli işgücünü temin etmek çok güç!

Sanayimizin katma değeri yüksek ürünleri üretmek için gereken iyi eğitilmiş, nitelikli işgücünü temin etmekte güçlük çekiyoruz. Genç bir nüfusa sahip ve en büyük zenginliği beşeri sermayesi olan ülkemizde, bu sermayemizin eğitimi ve geleceğe hazırlanması noktasında maalesef iyi işaretler yok. Üç milyonun üzerinde gencimizin girdiği üniversite sınav sonuçları üzücü. ÖSYM'nin yaptığı açıklamaya göre; 2023-Temel Yeterlilik Testinde doğru cevap sayısı ortalamalarına baktığımızda; gençlerimizin 40 temel matematik testinde 8 doğru yanıt ve 20 fen bilimleri testinde 3,5 doğru yanıt verebildikleri açıklandı.

Bu tablonun hazinliği, eğitim planlamasının ve özellikle üniversite noktasına getirdiğimiz öğrencilerimizle ilgili gerçeklerin bir kere daha gözden geçirilmesi ihtiyacını net bir şekilde ortaya koyuyor. Dijitalleşme, yapay zeka, robotik teknolojiler ve yeşil dönüşüm, **sanayi** sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücü tanımını da dönüştürmekte. Geleceğin eğitim ihtiyaçları okul öncesinden yüksek öğrenime kadar net ve kapsayıcı bir şekilde belirlenmeli, eğitim planlaması buna göre yapılmalı.

TOPLANTI

**Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz,
iş dünyasına OVP hedeflerini anlattı:****“Finansal istikrarı pekiştirmeyi ve
istikrarlı büyümeyi hedefliyoruz”**

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, 'Orta Vadeli Program (OVP) Çerçevesinde Türkiye ve İstanbul Ekonomi Gündemi' başlıklı toplantıda, iş dünyası temsilcileriyle bir araya geldi. OVP'de makro göstergelerle kamu politikalarını güncelleyeceklerini, yapısal reformlar ortaya koyacaklarını ve kaynak tahsisini bu çerçevede

yönlendireceklerini açıklayan Yılmaz; "Türkiye'nin insan kaynağı, lojistik ve alt yapı gibi potansiyellerinin yatırımla katkıya dönüşmesi için iş dünyamızın yanında olmaya devam edeceğiz. Yatırım ortamının iyileştirilmesi yönünde 'doğru tanımlanmış ve sonuç odaklı' reform adımlarını sürdüreceğiz" dedi.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, İstanbul'da, Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde düzenlenen İş Dünyası Temsilcileri ile İstişare Toplantısı'na katıldı. 'OVP (Orta Vadeli Program) Çerçevesinde Türkiye ve İstanbul Ekonomi Gündemi' başlıklı toplantıda, iş dünyasının temsilcileriyle bir araya gelerek talep ve önerilerini dinleyen Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz, Twitter'dan konuyla ilgili yaptığı açıklamada da "İstişare toplantılarımız ile Türkiye Yüzyılı'nda yol haritamızı netleştirecek ve geleceğe daha güçlü şekilde hazırlanacağız" dedi.

Yaklaşık 3 saat süren toplantıda, Türkiye Yüzyılı hedefleri doğrultusunda ve yeni OVP hazırlıkları kapsamında, Türkiye'nin cari açığını azaltıcı, ihracat ve uluslararası doğrudan yatırımını artırıcı tematik konularda, iş dünyası ile sivil toplum kuruluşlarının değerlendirme ve önerileri alındı. İş dünyası temsilcilerinin verdiği bilgiye göre; toplantının en önemli gündemlerinden biri de kısa vadeli finansmana erişim sorunu ve bu konuda alınabilecek aksiyonlar oldu.

Toplantıya, İstanbul Valisi Davut Gül, Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Gültepe, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Yönetim Kurulu Başkanı Nail Olpak, **Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD)** Genel Başkanı Mahmut Asmalı, **Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD)** Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Turan, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendevi Palandöken, Ticaret Bakanlığı ve **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)** Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Tamer Kiran, Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜR-

KONFED) Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez, Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED) Yönetim Kurulu Başkan Vekili Cengiz Eroldu, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan**, **İstanbul Ticaret Odası (İTO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Şekib Avdagiç**'in yanı sıra Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) ve çok sayıda STK temsilcisi, dernek başkanı ve üyelerinin de aralarında bulunduğu pek çok iş insanı katıldı.

OVP öncesinde fikir alışverişi

Toplantının açılışında konuşan Yılmaz, Türkiye Yüzyılı vizyonu çerçevesinde, Türkiye'nin ekonomik yapısını, iş dünyasıyla fikir birliği içinde güçlendirmek istediklerini söyledi. Tüm paydaşlarıyla **sanayi** ve ticaret temsilcilerinin, ekonomi alanında hayata geçirilen reformların her zaman mutfağında yer aldığını belirten Yılmaz, Türkiye'nin 3 yıllık makroekonomik hedefleri ile ekonomik ve sosyal alanda izlenecek politikalarını içeren Orta Vadeli Program (OVP) öncesinde de iş dünyasının temsilcileriyle doğrudan fikir alışverişinde bulunmakta fayda gördüklerinin altını çizdi.

Toplantıya, TİM, DEİK, MÜSİAD, TÜSİAD, TESK, TOBB, TÜRKONFED, TİSK, YASED, İSO, İTO başta olmak üzere, STK temsilcisi, dernek başkanı ve üyelerinin de aralarında bulunduğu çok sayıda iş insanı katıldı.

OVP ve 12. Kalkınma Planı Eylül'de açıklanacak

Yılmaz, çalışan kesimi temsil eden sendikalarla da OVP öncesi benzer bir istişare sürecini yapmayı planladıklarını, böylelikle Eylül'de kamuoyuyla paylaşılması planlanan OVP, ardından 12'nci Kalkınma Planı ve Merkezi Yönetim Bütçe süreçlerine, özel sektörün ve çalışan kesimlerin öneri ve beklentilerinin, yönetim anlayışı içinde yansımış olacağını ifade etti.

"Türkiye'nin tüm üretim imkanlarını ve potansiyelini harekete geçirmek için gayret sarf ediyoruz": Dünyada bir süredir bölgesel çatışmalar ve Covid-19 salgınının neden olduğu küresel sıkıntılara dikkati çeken Yılmaz, salgının ekonomik dengeleri bozan ve fiyatları artıran etkileri tam anlamıyla ortadan kalkmadan, üzerine Rusya-Ukrayna Savaşı'nın yol açtığı sonuçların ve asrın felaketi olarak nitelendirilen depremin etkilerinin eklendiğini kaydetti. Seçimlerle siyasi belirsizliklerin ortadan kalktığı Türkiye'de siyasi istikrarın pekiştiğini bildiren Yılmaz, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, bu zorlu dönemi aşır Türkiye Yüzyılı'na daha güçlü ilerlemek için ülkenin tüm üretim imkanlarını ve potansiyelini harekete geçirmek için gayret sarf ettiklerini söyledi. Bu süreçte özel sektörün, girişimcilerin, esnafın; işçisiyle, işvereniyle Türkiye'ye katma değer ürettiğini aktaran Yılmaz, depremlerden etkilenen illere destek veren, depremezelerin yanında olan tüm iş insanlarına teşekkürlerini iletti.

"Türkiye ekonomisi, 2023 ilk çeyreğinde %4 büyüdü"

"6 aylık ihracatımız 123.4 milyar dolar seviyesinde": Kamu-özel sektör ve sivil toplum eşgüdümü sayesinde zorlukları birlikte aşarken başarıları da birlikte taçlandırdıklarını belirten Yılmaz, şu bilgileri verdi: "Türkiye ekonomisi, 2022'de yüzde 5.6 büyümüş, 2023'ün ilk çeyreğinde ise depremin etkilerine rağmen büyüme yüzde 4 olmuştur. Makine ve

teçhizat yatırımları, 2023'ün ilk çeyreğinde yüzde 8 büyümüş ve kesintisiz artış sürecini 14'üncü çeyreğe taşımıştır. Otomobil satışları 2023'ün ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 57.6 artış göstermiştir. Beyaz eşya satışları 2023 yılı Nisan-Mayıs döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 30.3 artmıştır. Reel Kesim Güven Endeksi, 2023'ün ikinci çeyreğinde yılın ilk çeyreğine göre 2 puan artmış ve Haziran ayı itibarıyla 105.7 seviyesinde gerçekleşmiştir. Toplam istihdam 2023 Mayıs ayında yıllık 1 milyon 52 bin kişi artarak 31 milyon 821 bin kişiye ulaşmıştır. 6 aylık ihracatımız 123.4 milyar dolar seviyesindedir."

Bu yılı geçen seneye göre daha yüksek seviyelerde bir ihracat rakamıyla kapatmayı hedeflediklerini paylaşan Yılmaz, turizmde yine olumlu bir yıl beklendiklerini söyledi.

"Fiyat istikrarıyla birlikte makrofinansal istikrarın da artarak devamı için çalışmayı sürdürüyoruz"

Fiyat istikrarıyla birlikte makrofinansal istikrarın da artarak devamı için çalışmayı sürdürdüklerini aktaran Yılmaz, kredi risk primini içeren 5 yıllık CDS priminin, 21 Temmuz itibarıyla bir önceki yıla göre 418 baz puan gerileyerek 447 baz puan olduğu bilgisini verdi.

"KOBİ'leri ve girişimcileri önceleyen 14 farklı KGF paketi açıkladık"

Yatırım, istihdam, üretim ve ihracat odaklı büyüme politikalarına devam: Yatırım, istihdam, üretim ve ihracat odaklı büyüme politikalarını destekleyen adımlara da devam ettiklerini kaydeden Yılmaz, KOBİ'leri ve girişimcileri önceleyerek toplam kredi büyüklüğü 250 milyar lirayı bulan 14 farklı Hazine destekli Kredi Garanti Fonu paketini açıkladıklarını, selektif kredi politikasını destekleyecek şekilde, kredilerin tüketimden ziyade üretime, yatırıma ve ihracata yönelmesini sağlamak üzere tüketici kredilerinde ilave makro ihtiyati tedbirler aldıklarını anlattı.

TOPLANTI

‘Doğru tanımlanmış ve sonuç odaklı reform’ adımları sürecektir

‘İş dünyamızın yanında olmaya devam edeceğiz’: Yılmaz, “Serbest piyasa kuralları içinde ısrarı önleyici, tasarrufları güçlendirici, ekonomimizin rekabet gücünü ve verimliliğini arttırıcı politikalar uygulamayı sürdüreceğiz. Türkiye’nin insan kaynağı, lojistik ve alt yapı gibi potansiyellerinin yatırımla katkıya dönüşmesi için iş dünyamızın yanında olmaya devam edeceğiz.”

‘Finansal istikrarı pekiştirmeyi, istikrar ve güven içinde büyümeyi hedefliyoruz’

Cari işlemler açığına sürdürülebilir çözümler getirme hedefi: Gelecek dönem hedeflerine değinen Yılmaz, para politikasının yanı sıra maliye politikası ve yapısal reformlar ile Türkiye’nin finansal istikrarını pekiştirmeyi, istikrar ve güven içinde büyümeyi, istihdamı arttırmayı, büyümenin nimetlerini adaletli şekilde dağıtarak cari işlemler açığına sürdürülebilir çözümler getirmeyi hedeflediklerini açıkladı.

‘İşbirliklerinin devamı başka ülkelerle de gelecektir’: Yılmaz, Türkiye’de yatırım ortamının iyileştirilmesi yönünde ‘doğru tanımlanmış ve sonuç odaklı reform’ adımlarına devam edeceklerini vurguladı: “Sayın Cumhurbaşkanımızın üç ülkeyi kapsayan Körfez ülkeleri turunda hem ikili ticaret hacmimizi hem de ülkemize doğrudan yatırımları arttıracak tarihi işbirliklerine imza atıldığını gördük. Kazan-kazan temelinde bu işbirliklerinin devamı başka ülkelerle de gelecektir. Sadece savunma sanayi ya da gıda alanında değil teknoloji odaklı e-Pazar sektörü, yenilenebilir enerji ve çığır açan teknolojiler alanlarında da katmadeğeri yüksek işbirliği fırsatları oluşacaktır.”

‘Sanayide Dönüşüm’ ve ‘Yeşil Kalkınma Devrimi’ yine gündemde

‘OVP’de yapısal reformlar ortaya koyacak ve kaynak tahsisini bu çerçevede yönlendireceğiz’: Yılmaz, açıklamalarına şöyle devam etti:

• Yatırım ortamının iyileştirilmesine, ihracatçı

ve sanayicilerimiz için finansman imkanlarının artırılmasına ve yerli milli teknoloji yatırımlarına özellikle öncelik veriyoruz, vermeye devam edeceğiz.

• İstanbul Finans Merkezi’nin (İFM), uluslararası entegrasyonunu artırarak, finansal piyasalarımızın gelişmesine, derinleşmesine katkı sağlamasını bekliyoruz.

• ‘Sanayide Dönüşüm’ ve ‘Yeşil Kalkınma Devrimi’ yine gündemimizdeki yerini korumaktadır.

• Orta Vadeli Program’da makro göstergeler ile kamu politikalarını güncelleyecek, yapısal reformları ortaya koyacak ve kaynak tahsisini bu çerçevede yönlendireceğiz.

• Ekonomi programımız, belirli bir disiplin çerçevesinde vatandaşımızın hayatına, üretime ve piyasalara doğrudan olumlu yansıtacak bir yaklaşımla hazırlanmaktadır.

• Orta Vadeli Program’dan en büyük beklentimiz, belirsizlikleri azaltması, yatırımcılar ve diğer aktörler için öngörülebilirliği artırmasıdır.”

Bu süreçte hangi alanda faaliyet gösterirse göstereceğin özel sektörün rolünün son derece önemli olduğuna işaret eden Yılmaz, iş insanlarının hem ekonomik faaliyetler boyutunda oluşturduğu katma değerle hem de görüş ve fikirleri yoluyla aktaracağı önerilerin politika yapım sürecinde etkili olduğunu ve olacağını ifade etti.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz, konuşmasının sonunda, bu ve benzeri istişare toplantılarını toplumun çeşitli kesimleriyle yaparak, Türkiye Yüzyılı’nda yol haritasını netleştireceklerini ve geleceğe daha güçlü bir şekilde hazırlanacaklarını sözlerine ekledi.

‘İçinde bulunduğumuz dönem fırsatları da barındırıyor’

Saat 09.00’da başlayan toplantı 12.30 sıralarında sona erdi. Toplantının ardından da gazetecilere açıklamalarda bulunan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, “Seçimler sonucunda

siyasi istikrarını pekiştirmiş bir Türkiye gerçeği var. Teknik çalışmalarla, orta vadeli programlarla birlikte, teknik anlamda da öngörülebilirliği artan bir ülke var. İçinde bulunduğumuz dönem, zorluklarıyla birlikte fırsatlar da barındırıyor. Zorluklarla baş ederken, fırsatları da değerlendirerek ‘Türkiye Yüzyılı’nı inşa edeceğiz” diye konuştu.

İSO Türkiye İmalat PMI temmuzda 49,9'a düştü

Firmalar, sektörün büyümesindeki duraksamayı genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağlarken, temmuzda girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), temmuzda eşik değer olan 50'nin altına düşerek 49,9'a geriledi. İSO Türkiye İmalat PMI anketinin temmuz ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI temmuzda nötr seviye 50'nin hafif altına geriledi. Haziranda 51,5 olan endeksin temmuzda 49,9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece 6 aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti.

Firmalar, sektörün büyümesindeki duraksamayı genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağladı. Temmuzda girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı ve Mart 2022'den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti. Anket katılımcılarının yarından fazlası (yüzde 52), girdi fiyatlarının ay içerisinde yükseldiğini ve bunun genel olarak döviz kurlarındaki artıştan kaynaklandığını ifade etti. Bazı katılımcılar ise ücretlerdeki yükselişin genel girdi maliyetlerinde artışa yol açtığını bildirdi. Bu gelişmelerin sonucunda nihai ürün fiyatları da artış gösterdi ve son 16 ayın en yüksek düzeyine ulaşan enflasyon, geçmiş dönem ortalamasının da oldukça üzerinde kaydedildi.

YENİ SİPARİŞLER İVME KAYBETTİ

Fiyat baskılarının güçlenmesi, temmuzda müşteri talebini olumsuz etkiledi ve yeni siparişlerde son 5 aydır ilk kez yavaşlamaya yol açtı. Benzer şekilde yurt dışından alınan yeni siparişler de ivme kaybetti.

Fiyat artışlarının talep üzerindeki etkisini yansıtacak şekilde, üretimde de dört aylık büyüme eğilimi sona erdi. Diğer taraftan, yılın başında gerçekleşen depremin ar-

dından devam eden toparlanmanın etkisiyle, geçen aya göre üretim hacminde önemli bir değişim gözlenmedi.

ÜST ÜSTE 3 AYDIR ARTIYOR

Firmaların kapasite genişletmeye çalışması istihdamın üst üste üç ay artmasını sağladı. Ancak söz konusu artış ılımlı düzeyde kaydedildi. İmalatçılar yeni sipariş akışlarındaki yavaşlama doğrultusunda satın alma faaliyetlerini azalttı. Girdi talebinin azalması ve tedarikçilerin ürün teslimatlarındaki gecikmeler, girdi stoklarının Mayıs 2020'den bu yana en yüksek oranda azalmasına yol açtı. Raporu, temmuzda Türk imalat sanayisi genelinde artan enflasyonist baskıların birçok sektörde talep ve üretimi sınırladığına işaret etti. Temmuzda takip edilen 10 sektörün tamamında girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay hızlanırken, sektörlerin çoğunda maliyet baskıları son anket döneminde güçlü bir yoğunlaşma sergiledi. Girdi fiyatlarında en hızlı artışın kaydedildiği gıda ürünleri sektörün-

de, maliyet enflasyonu Ekim 2018'den bu yana en yüksek düzeye ulaştı. Bu gelişmelere bağlı olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da hız kazandı. Mamul fiyatlarında da en sınırlı artış kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe gerçekleşirken en yüksek oranlı artış ise ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedildi. Satış fiyatlarındaki yükseliş, üçüncü çeyrek başında müşteri talebini genel olarak olumsuz etkiledi. Yeni siparişler sadece gıda ürünleri sektöründe artarken söz konusu büyüme güçlü düzeyde, ancak haziran ayına kıyasla yavaş gerçekleşti. Özellikle tekstil ürünleri ve ana metal sektörlerinde yeni siparişlerin belirgin şekilde düştüğü görüldü. Temmuzda dış talep koşullarındaki tablo ise kısmen daha olumluydu. Gıda ürünleri öncülüğünde 4 sektörün yeni ihracat siparişleri artış gösterdi. 3 sektör büyüme kaydetti. Giyim ve deri ürünleri ile kara ve deniz taşıtları sektörlerinde de üretim yeniden büyümeye geçti. Üretimde en sert yavaşlama kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe kaydedildi. AA

İMALAT SEKTÖRÜNDE DURAKSAMA AYLARI

ISO Türkiye İmalat PMI anketinin temmuz ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI temmuzda nötr seviye 50'nin hafif altına geriledi. Haziranda 51,5 olan endeksin temmuzda 49,9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece 6 aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti. Firmalar, sektörün büyümesindeki duraksamayı genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağladı. Temmuzda girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı ve Mart 2022'den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti. Anket katılımcılarının yarısından fazlası (yüzde 52), girdi fiyatlarının ay içerisinde yükseldiğini ve bunun genel olarak döviz kurlarındaki artıştan kaynaklandığını ifade etti. Bazı katılımcılar ise ücretlerdeki yükselişin genel girdi maliyetlerinde artışa yol açtığını bildirdi. Bu gelişmelerin sonucunda nihai ürün fiyatları da artış gösterdi ve son 16 ayın en yüksek düzeyine ulaşan enflasyon, geçmiş dönem ortalamasının da oldukça üzerinde kaydedildi. Fiyat baskılarının güçlenmesi, temmuzda müşterileri talebini olumsuz etkiledi ve yeni siparişlerde son 5 aydır ilk kez yavaşlamaya yol açtı. Benzer şekilde yurt dışından alınan yeni siparişler de ivme

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), temmuzda eşik değer olan 50'nin altına düşerek 49,9'a geriledi.

kaybetti. Fiyat artışlarının talep üzerindeki etkisini yansıtacak şekilde, üretimde de dört aylık büyüme eğilimi sona erdi. Diğer taraftan, yılın başında gerçekleşen depremin ardından devam eden toparlanmanın etkisiyle, geçen aya göre üretim hacminde önemli bir değişim gözlenmedi.

İSTİHDAM ARTIYOR

Firmaların kapasite genişletmeye çalışması istihdamın üst üste üç ay artmasını sağladı. Ancak söz konusu artış ılımlı düzeyde kaydedildi. İmalatçılar yeni sipariş akışlarındaki yavaşlama doğrultusunda satın alma faaliyetlerini azalttı. Girdi talebinin azalması ve tedarikçilerin ürün teslimatlarındaki

gecikmeler, girdi stoklarının Mayıs 2020'den bu yana en yüksek oranda azalmasına yol açtı. Raporu, temmuzda Türk imalat **sanayisi** genelinde artan enflasyonist baskıların birçok sektörde talep ve üretimi sınırladığına işaret etti. Temmuzda takip edilen 10 sektörün tamamında girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay hızlanırken, sektörlerin çoğunda maliyet baskıları son anket döneminde güçlü bir yoğunlaşma sergiledi. Girdi fiyatlarında en hızlı artışın kaydedildiği gıda ürünleri sektöründe, maliyet enflasyonu Ekim 2018'den bu yana en yüksek düzeye ulaştı. Bu gelişmelere bağlı olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da hız kazandı. Mamul fiyatlarında da

en sınırlı artış kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe gerçekleşirken en yüksek oranlı artış ise ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedildi. Satış fiyatlarındaki yükseliş, üçüncü çeyrek başında müşteri talebini genel olarak olumsuz etkiledi. Yeni siparişler sadece gıda ürünleri sektöründe artarken söz konusu büyüme güçlü düzeyde, ancak haziran ayına kıyasla yavaş gerçekleşti. Özellikle tekstil ürünleri ve ana metal sektörlerinde yeni siparişlerin belirgin şekilde düştüğü görüldü. Temmuzda dış talep koşullarındaki tablo ise kısmen daha olumluydu. Gıda ürünleri öncülüğünde 4 sektörün yeni ihracat siparişleri artış gösterdi. 3 sektör büyüme kaydetti.

İmalat PMI yılın en düşük seviyesinde

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), haziranda 51,5 olan endeks, temmuzda eşik değer olan 50'nin altına düşerek 49,9'a geriledi. Böylece endeks, temmuzda 2023'ün en düşük değerini aldı.

Firmalara göre 6 aylık genişleme döneminin sona erdiğinin işareti olan endekste düşüşün nedeni enflasyonist baskıların güçlenmesi olarak ifade edildi.

İmalatta tehlike çanları

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi)** anketinin Temmuz 2023 dönemi sonuçları açıklandı. Haziranda 51,5 olan endeksin temmuzda 49,9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel olarak değişim gösterme-

diğine ve böylece altı aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti. Sektörün büyümesindeki duraksama, genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağlandı. Nisan ayında 50,9'dan 51,5'e yükselen ancak seçim ayı olan mayısta değişim göstermeyerek 51,5 düzeyinde kalan İmalat PMI, haziranda da değişim kaydetmeyerek aynı değeri almıştı.

İmalat PMI, eşik değerin altında

İSO imalat PMI Temmuz ayında 49,9 değerini alarak bu yılın en düşük seviyesine geriledi. Türkiye'de imalat satın alma yöneticileri endeksi Temmuz ayında bu yıl ilk kez daralma sinyali verdi.

EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), temmuzda eşik değer olan 50'nin altına düşerek 49,9'a geriledi.

İSO Türkiye İmalat PMI anketinin temmuz ayı sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI temmuzda nötr seviye 50'nin hafif altına geriledi. Haziranda 51,5 olan endeksin temmuzda 49,9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece 6 aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti.

Firmalar, sektörün büyümesindeki duraksamayı genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağladı. Temmuzda girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı ve Mart 2022'den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti.

Anket katılımcılarının yarısından fazlası (yüzde 52), girdi fiyatlarının ay içerisinde yükseldiğini ve bunun genel olarak döviz kurlarındaki artıştan kaynaklandığını ifade etti. Bazı katılımcılar ise ücretlerdeki yükselişin genel girdi maliyetlerinde artışa yol açtığını

bildirdi. Bu gelişmelerin sonucunda nihai ürün fiyatları da artış gösterdi ve son 16 ayın en yüksek düzeyine ulaşan enflasyon, geçmiş dönem ortalamasının da oldukça üzerinde kaydedildi.

Fiyat baskılarının güçlenmesi, temmuzda müşteri talebini olumsuz etkiledi ve yeni siparişlerde son 5 aydır ilk kez yavaşlamaya yol açtı. Benzer şekilde yurt dışından alınan yeni siparişler de ivme kaybetti.

Fiyat artışlarının talep üzerindeki etkisini yansıtacak şekilde, üretimde de dört aylık büyüme eğilimi sona erdi. Diğer taraftan, yılın başında gerçekleşen depremin ardından devam eden toparlanmanın etkisiyle, geçen aya göre üretim hacminde önemli bir değişim gözlenmedi.

Firmaların kapasite genişletmeye

çalışması istihdamın üst üste üç ay artmasını sağladı. Ancak söz konusu artış ılımlı düzeyde kaydedildi. İmalatçılar yeni sipariş akışlarındaki yavaşlama doğrultusunda satın alma faaliyetlerini azalttı. Girdi talebinin azalması ve tedarikçilerin ürün teslimatlarındaki gecikmeler, girdi stoklarının Mayıs 2020'den bu yana en yüksek oranda azalmasına yol açtı.

Raporu, temmuzda Türk imalat sanayisi genelinde artan enflasyonist baskıların birçok sektörde talep ve üretimi sınırladığına işaret etti.

Temmuzda takip edilen 10 sektörün tamamında girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay hızlanırken, sektörlerin çoğunda maliyet baskıları son anket döneminde güçlü bir yoğunlaşma sergiledi.

Enflasyon, sanayinin çarklarını da tikiyor

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), temmuzda nötr seviye 50'nin altına geriledi. Haziranda 51.5 olan endeksin temmuzda 49.9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece altı aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti. Sektörün büyümesindeki duraksama, genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağlandı. Sanayide girdi maliyetlerinin hızla artması dikkat çekti. • 5'TE

Sanayide tehlike çanları çalıyor

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, Temmuzda nötr seviye 50'nin altına geriledi. Haziranda 51.5 olan endeksin Temmuzda 49.9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece altı aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti. Sektörün büyümesindeki duraksama, genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağlandı

RECEP BAHAR / İSTANBUL

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI** (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Temmuz 2023 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50.0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI Temmuz ayında nötr seviye 50.0'nin altına geriledi. Haziranda 51.5 olan endeksin Temmuzda 49.9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece altı aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti.

Yüksek enflasyon sanayiye de vurdu

Firmalar, sektörün büyümesindeki duraksamayı genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağladı. Temmuzda girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı ve Mart 2022'den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti. Anket katılımcılarının yarısından fazlası (yüzde 52), girdi fiyatlarının ay içerisinde yükseldiğini ve bunun genel olarak döviz kurlarındaki artıştan kaynaklandığını ifade etti. Bazı katılımcılar ise ücretlerdeki yükselişin genel girdi maliyetlerinde artışa yol açtığını bildirdi. Bu gelişmelerin sonucunda nihai ürün

fiyatları da artış gösterdi ve son 16 ayın en yüksek düzeyine ulaşan enflasyon, geçmiş dönem ortalamasının da oldukça üzerinde kaydedildi.

İstihdamın artması sevindirici

Fiyat baskılarının güçlenmesi, Temmuz ayında müşteri talebini olumsuz etkiledi ve yeni siparişlerde son beş aydır ilk kez yavaşlamaya yol açtı. Benzer şekilde yurt dışından alınan yeni siparişler de ivme kaybetti. Fiyat artışlarının talep üzerindeki etkisini yansıtacak şekilde üretimde de dört aylık büyüme eğilimi sona erdi. Diğer taraftan, yılın başında gerçekleşen depremin ardından devam eden toparlanmanın etkisiyle, geçen aya göre üretim hacminde önemli bir değişim gözlenmedi. Firmaların kapasite genişletmeye çalışması istihdamın üst üste üç ay artmasını sağladı. Ancak söz konusu ar-

tış ılımlı düzeyde kaydedildi. İmalatçılar yeni sipariş akışlarındaki yavaşlama doğrultusunda satın alma faaliyetlerini azalttı. Girdi talebinin azalması ve tedarikçilerin ürün teslimatlarındaki gecikmeler, girdi stoklarının Mayıs 2020'den bu yana en yüksek oranda azalmasına yol açtı.

Maliyetler çok hızlı artıyor

Temmuzda takip edilen 10 sektörün tamamında girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay hızlanırken, sektörlerin çoğunda maliyet baskıları son anket döneminde güçlü bir yoğunlaşma sergiledi. Girdi fiyatlarında en hızlı artışın kaydedildiği gıda ürünleri sektöründe, maliyet enflasyonu Ekim 2018'den bu yana en yüksek düzeye ulaştı. Bu gelişmelere bağlı olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da hız kazandı. Mamul fiyatlarında da

Hangi sektörler baş aşağı gidiyor?

- Temmuz ayında özellikle tekstil ürünleri ve ana metal sektörlerinde yeni siparişlerin belirgin şekilde düştüğü görüldü.
- Üretimde en sert yavaşlama ise kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe kaydedildi.
- Öte yandan gıda ürünleri öncülüğünde dört sektörün yeni ihracat siparişleri artış gösterdi.
- Büyümenin devamlılık gösterdiği tek kategori olan elektrikli ve elektronik ürünlerde üretim son beş ayın dördünde arttı.

en sınırlı artış kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe gerçekleşirken, en yüksek oranlı artış ise ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedildi. Satış fiyatlarındaki yükseliş, üçüncü çeyrek başında müşteri talebini genel olarak olumsuz etkiledi. Yeni siparişler sadece gıda ürünleri sektöründe artarken söz konusu büyüme güçlü düzeyde ancak Haziran ayına kıyasla yavaş gerçekleşti. Yavaşlayan talep koşullarına rağmen, imalatçılar genel olarak istihdamı artırma eğilimi gösterdi. Takip edilen 10 sektörün yarısında çalışan sayıları artış gösterdi. En keskin yükseliş, istihdam yaratma hızının anket geçmişindeki rekor seviyeye ulaştığı gıda ürünlerinde kaydedildi.

PMI eşik değerin altına düştü

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO)
Türkiye imalat satınalma yöneticileri endeksi (PMI), temmuzda eşik değer olan 50'nin altına düşerek 49.9'a geriledi. Firmalar, sektörün büyümesindeki duraksamayı genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağlarken, temmuzda girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı.

İSO Türkiye İmalat PMI anketinin

temmuz ayı sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50.0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, PMI temmuzda 50'nin hafif altına geriledi. Haziranda 51.5 olan endeksin temmuzda 49.9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece 6 aylık genişleme döneminin sona erdiği ne işaret etti. **(EKONOMİ SERVİSİ)**

İmalat göstergesi nötr seviyenin altına geriledi

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, Temmuz'da nötr seviye 50,0'ın hafif altına geriledi. Haziran'da 51,5 olan endeksin Temmuz'da 49,9 düzeyinde gerçekleşmesi, faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece altı aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti.

SEKTÖRÜN büyümesindeki duraksama, genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağlıdır. Girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı ve Mart 2022'den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI Temmuz raporuna göre takip edilen 10 sektörün tamamında girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay hızlanırken, sektörlerin çoğunda maliyet baskıları güçlü bir yoğunlaşma sergiledi. Girdi fiyatlarında en hızlı artış, gıda ürünlerinde; mamul fiyatlarında da en yüksek artış, ağaç ve kâğıt ürünlerinde oldu. Yeni siparişlerde artış sadece gıda ürünlerinde olurken tekstil ürünleri ve ana metalde belirgin düşüş yaşandı. Üretimde büyüme 10 sektörden elektrikli ve elektronik ürünler, giyim ve deri ürünleri ile kara ve deniz taşıtlarında oldu. Genel olarak imalatçılar, istihdamı artırma eğilimi gösterdi.

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Temmuz 2023 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI Temmuz ayında nötr seviye 50,0'ın hafif altına geriledi. Haziran'da 51,5 olan endeksin Temmuz'da 49,9 düzeyinde gerçekleşmesi, faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece altı aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti.

Firmalar, sektörün büyümesindeki duraksamayı genel olarak enflasyonist baskıla-

rın güçlenmesine bağlıdır. Temmuz'da girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı ve Mart 2022'den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti. Anket katılımcılarının yarısından fazlası (yüzde 52), girdi fiyatlarının ay içerisinde yükseldiğini ve bunun genel olarak döviz kurlarındaki artıştan kaynaklandığını ifade etti. Bazı katılımcılar ise ücretlerdeki yükselişin genel girdi maliyetlerinde artışa yol açtığını bildirdi. Bu gelişmelerin sonucunda nihai ürün fiyatları da artış gösterdi ve son 16 ayın en yüksek düzeyine ulaşan enflasyon, geçmiş dönem ortalamasının da oldukça üzerinde kaydedildi.

Fiyat baskılarının güçlenmesi, Temmuz ayında müşteri talebini olumsuz etkiledi ve yeni siparişlerde son beş aydır ilk kez yavaşlamaya yol açtı. Benzer şekilde yurt dışından alınan yeni siparişler de ivme kaybetti. Fiyat artışlarının talep üzerindeki etkisini yansıtacak şekilde, üretimde de dört aylık büyüme eğilimi sona erdi. Diğer taraftan, yılın başında gerçekleşen depremin ardından devam eden toparlanmanın etkisiyle, geçen aya göre üretim hacminde önemli bir değişim gözlenmedi. Firmaların kapasite genişletmeye çalışması istihdamın üst üste üç ay artmasını sağladı. Ancak söz konusu artış ılımlı düzey-

de kaydedildi. İmalatçılar yeni sipariş akışlarındaki yavaşlama doğrultusunda satın alma faaliyetlerini azalttı. Girdi talebinin azalması ve tedarikçilerin ürün teslimatlarındaki gecikmeler, girdi stoklarının Mayıs 2020'den bu yana en yüksek oranda azalmasına yol açtı.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi: "Yeniden güçlenen fiyat baskıları, Temmuz ayında Türk imalat ürünlerine yönelik talebi olumsuz etkiledi. Hem girdi maliyetleri hem de satış fiyatları üçüncü çeyreğin başında çok daha yüksek oranlarda artarak firmaların yeni sipariş almasını zorlaştırdı. Bunun sonucu olarak üretimde dört aydır süren büyüme eğilimi durdu. İmalatçılar, yeni sipariş alma yönündeki çabalarını desteklemesi bakımından enflasyonun yeniden dengelenmeye başlamasını ümit ediyor olacak."

Sektörlerde girdi maliyetleri enflasyonu yine hızlandı

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI Temmuz ayı raporu, üçüncü çeyreğin ilk ayında Türk imalat **sanayi** genelinde artan enflasyonist baskıların birçok sektörde talep ve üretimi sınırladığına işaret etti. **HABER MERKEZİ**

Rusya pazarında uzun ömürlü olacak!

PINAR Süt Genel Müdürü Gürkan Hekimoğlu, gelecek dönemlerde Rusya pazarında uzun ömürlü süt kategorisinde de ihracat yapmayı hedeflediklerini söyledi. Şirketten verilen bilgiye göre, Rusya Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Gözlem Kurumu Rosselkhozadzor'un, 2014 yılında aralarında Pınar Süt'ün de bulunduğu üç Türk firmaya Rusya'ya süt ürünleri ihracatı yapma izni vermesinin ardından Pınar Süt, 2015 yılında Pınar Labne ve Pınar Beyaz ürünleriyle Rusya'ya ilk ihracatını yaptı. Türkiye'den yapılan süt ürünleri ihracatının yüzde 17,5'ini tek başına gerçekleştiren şirket, bu yılın ilk 6 ayı itibarıyla, Rusya pazarına yapılan peynir ve süt ürünleri ihracatının yüzde 100'ünü gerçekleştirdi.

Dış açtıdaki sorunu çözebilecek işbirliği

MALZEME Test ve İnovasyon Laboratuvarları A.Ş. (MATIL) ve Türkiye Makine Federasyonu (MAKFED) arasında bir işbirliği anlaşması imzalandı. MATIL'in, MAKFED üyesi firmalara test ve analiz hizmeti vereceği işbirliği kapsamında ortak Ar-Ge projeleri de geliştirilecek. İmza töreninde konuşan MAKFED Başkanı Adnan Dalğacıran, "Türkiye'nin yatırım malları dediğimiz zaman makine üretiminde Avrupa'nın da 5. büyük ülkesiyiz. Bu alanı geliştirerek Türkiye'nin dış ticaret sorununu çözebileceği bir alan olduğuna biliyoruz. Makine devine aklı gelenlerden biri de tabii çelik üretimi. Burada kaliteli çelik üretimi, teknoloji çelik üretimleri ve bu alanların da gelişmesi demek makine sektörünün de gelişmesi demek." dedi. MATIL Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Tecdeioğlu da, "Makina imalat sanayinin üretim ve ihracatındaki katma değeri yukarıya taşıyacak ortak Ar-Ge projeleri de geliştireceğiz." ifadelerini kullandı.

Dünyanın halısını İstanbul'a serecekler

TÜRK halıçılık sektörü 5-8 Aralık 2023 tarihleri arasında İstanbul Fuar Merkezi'nde dünyanın birçok ülkesinden halı firmalarını buluşturacak. İlk kez düzenlenecek olan CFE 2023 - Carpet & Flooring Expo Fuarı'na özellikle Amerika ve Avrupa başta olmak üzere Kuzey Afrika, İskandinavya bölgelerinden yüksek sayıda ziyaretçi beklendiklerini ifade eden İstanbul Halı İhracatçıları Birliği (İHİB) Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Hayri Diler, "Düzenleyeceğimiz ilk fuarda halıçılık dünyasını İstanbul'da bir araya getireceğiz." dedi. Diler, "ABD, Birleşik Arap Emirlikleri, Almanya, Irak, Mısır, Libya, İngiltere, Bulgaristan, Kanada, Kazakistan, İsrail, Japonya, Fransa, Avustralya, Hollanda, İsviçre, İtalya, İspanya, Güney Kore, Rusya, Malezya, Kuveyt, Suudi Arabistan, Brezilya, Şili, Arjantin, Venezuela, Nijerya ve Kenya fuarın katılımcı ülkeleri arasında yer alıyor. Tarihi perspektiften baktığımızda Osmanlı Devleti döneminde İstanbul'un uzun süre dünya halı ticaretinin merkezi olduğu görülüyor." bilgisini verdi.

İmalatta enflasyon 16 ayın zirvesinde

Döviz fiyatlarındaki artış ve ücret zamları imalat sanayisinde çakları yavaşlattı. Girdi maliyetlerindeki artış yüzünden fabrika çıkışı ürün fiyatlarındaki yükseliş son 16 ayın zirvesine yükseldi. Temmuzda üretici cephesinde zam dalgasının yükseldiği görüldü

EKONOMİ SERVİSİ

SEÇİMLERDEN sonra Merkez Bankası döviz müdahalesi bırakınca kurlar zpladı. Dolar 27 TL'yi, avro 30 TL'yi astı. Üstüne yüzde 9'u bulması beklenen bütçe açığını azaltmak için vergi zamları yapıldı. Politika faizi 900 baz puan artırıldı. Aynı dönemde küresel petrol fiyatları da yükselince zam üstüne zam yağdı. Fiyat artışlarının etkisi yarın açıklanacak temmuz ayı enflasyonunda çok daha net görülecek. Beklentiler tüketici enflasyonunun aylık bazda yüzde 9'u bulacağı yönünde. Dün açıklanan İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Temmuz 2023 dönemi sonuçlarında ise imalat sanayi tarafında maliyet artışları ve nihai ürün fiyatlarında sert yükselişler olduğu görüldü.

FIYAT BASKISI MÜŞTERİ KAÇIRDI

Temmuzda PMI değeri eşik değer olan 50'nin altına çekilere 49,9'da kaldı. Bu üretim faaliyetlerinde yavaşlama anlamına geliyor. Firmalar, sektörün büyümesinde duraksamayı genel olarak enflasyonist baskıların guclenmesine bağladı. Temmuzda girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı ve Mart 2022'den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti. Anket katılımcılarının yanı-

Akaryakıtta zam oranı yüzde 80'i buldu

PETROL fiyatlarının son günlerde 85 doların üzerinde tutunması ve dolar kurunun da 27 TL'ye yakın seyretilmesi akaryakıtta yeni zamlar getirdi. Motorinin litre fiyatı 1.10 TL artışla 36,39 TL'ye yükseldi. Benzin fiyatları ise 36,08 TL'de kalınca motorin fiyatları benzin fiyatlarını geçti. Fakat her an benzine de yeni bir zam gelebileceği

öne sürülüyor. Akaryakıtta 16 Temmuz'da Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararıyla 5 TL'lik ÖTV artışı gerçekleştirilmiş, KDV'nin de dahil edilmesi litre fiyatlarına artış 6 TL olarak yansımıştı. BloombergHT'nin hesaplamasına göre seçimlerden bu yana akaryakıt fiyatları yüzde 80'in üzerinde zam yapıldı.

İstanbul'da temmuz enflasyonu yüzde 10'a yakın

İSTANBUL Ticaret Odası'nın (İTO) verilerine göre, İstanbul'da perakende fiyat hareketlerinin göstergesi olan İstanbul Ücretler Geçim İndeksi, temmuzda önceki aya göre yüzde 9,84 arttı. Böylece endekste Nisan 2022'de yüzde 11,36'lık artıştan bu yana en hızlı aylık artış yaşandı. İstanbul'un yıllık enflasyonu da yüzde 63,7ye çıktı. Enflasyon yüzde 55 sınırına kadar çekilmişti. Buna göre fiyat artışları yeniden hızlandı.

dan fazlası (yüzde 52), girdi fiyatlarının ay içerisinde yükseldiğini ve bunun genel olarak döviz kurlarındaki artıstan kaynaklandığını ifade etti. Bazı katılımcılar ise ücretlerdeki yükselişin genel girdi maliyetlerinde artışa yol açtığını bildirdi. Bu gelişmelerin sonucunda nihai ürün fiyatları da artış gösterdi ve son 16 ayın en yüksek düzeyine ulaşan enflasyon, geçmiş dönem ortalamasının da oldukça üzerinde kaydedildi. Fiyat baskılarının guclenmesi, temmuz ayında müşteri talebini olumsuz etkiledi ve yeni siparişlerde son beş aydır ilk kez yavaşlamaya yol açtı. Benzer şekilde yurt dışından alınan yeni siparişler de ivme kaybetti.

EN YÜKSEK ARTIŞ GIDA SEKTÖRÜNDE

Fiyat artışlarının talep üzerindeki etki-

ni yansıttıkça, üretimde de dört aylık buyume eğilimi sona erdi. Diğer taraftan, yılın başında gerçekleşen depremin ardından devam eden toparlanmanın etkisiyle, geçen aya göre üretim hacminde önemli bir değişim gözlenmedi. Fimalların kapasite gennisletmeye çalışması istihdamın üst üste uc ay artmasını sağladı. İmalatçılar yeni sipariş akışlarındaki yavaşlama doğrultusunda satın alma faaliyetlerini azalttı. Girdi talebinin azalması ve tedarikçilerin ürün teslimatlarındaki gecikmeler, girdi stoklarının Mayıs 2020'den bu yana en yüksek oranda azalmasına yol açtı. İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI temmuz ayı raporunda da, üçüncü çeyreğin ilk ayında Türk imalat sanayii genelinde artan enflasyonist baskıların birçok sektörde talep ve üretimi sınırladığına işaret edildi. Temmuzda takip edilen 10 sektörün tamamında girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay hızlanırken, sektörlerin çoğunda maliyet baskıları son anket döneminde güçlü bir yavaşlama sergiledi. Girdi fiyatlarında en hızlı artışın kaydedildiği gıda ürünleri sektöründe, maliyet enflasyonu Ekim 2018'den bu yana en yüksek düzeyde ulaştı. Bu gelişmelere bağlı olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da hız kazandı.

Ticari kanal açık kalmalı!

HAZINE ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan ile birlikte **TOBB Başkan Rifat Hisarcıklıoğlu** ve Türkiye Bankalar Birliği Başkanı Alpaslan Çakar'ın da aralarında olduğu reel sektör temsilcileriyle bir araya geldi. **TOBB Başkanı** görüşme sonrası sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, "Yeni makroekonomi politikaları konusunda istişarelerde bulduk. Reel sektörümüzün talep ve beklentilerini ilettik." dedi. İş dünyası parasal sıkılaşma dönemine ticari kredi kanallarının açık kalmasını ve Merkez Bankası eliyle yatırım fonlamalarının devam etmesini talep ediyor. Geçen hafta yapılan sanayi odası toplantılarında bu talepler dile getirildi. Diğer yandan BloombergHT'nin Merkez Bankası EVDS sisteminde yayımlanan Takasbank verilerine dayandırıldığı habere göre, karşılıksız çek adedi 7 bin 153'ten 15 bin 153'e çıkarken karşılıksız çek tutarı da 2,26 milyar TL'den 5,28 milyar TL'ye yükseldi. Böylelikle karşılıksız çek adedi Haziran 2021'den bu yana en yüksek seviyesine girdi.

Tüketicide kredi musluğu kısıyor

BANKACILIK Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) sermaye yeterliliği standart oranları hesaplamasında dikkate alınan risk ağırlıklarını ihtiyacı kredileri, bireysel kredi kartları, tasit kredileri ile tasit teminatlari krediler ve tüketiciler ile yapılacak finansal kiralama işlemleri açısından artırılmasına karar verdi. Ayrıca, kredi kartlarında uygulanan taksitlendirme sürelerinin de hava yolları, seyahat acenteleri ve konaklama ile ilgili yurt dışına ilişkin harcamalarda uygulanmamasına ve bu harcamalarda taksitlendirme yapılmasına kararlarlandı. BDDK, konut harici bireysel kredilerin tamamını risk ağırlığını yüzde 150'ye çıkardı. Böylece tüketici kredileri tarafında faizler artacak. Tüketici kredi faizleri ortalaması 21 Temmuz itibarıyla yüzde 47 civarında bulunuyor.

İmalat **sanayi** verileri, bu yılın en düşük seviyesine geriledi

İSO imalat PMI temmuz ayında 49,9 değerini alarak bu yılın en düşük seviyesine geriledi. Böylelikle Türkiye'de imalat satın alma yöneticileri endeksi temmuz ayında bu yıl ilk kez daralma sinyali verdi.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) temmuz sonuçlarını açıkladı.

Endeks 49,9 değeri ile yılın en düşük seviyesini gördü.

Haziran'da 51,5 olan endeksin temmuzda 49,9 düzeyinde gerçekleşmesi faaliyet koşullarının genel olarak değişim göstermediğine ve böylece altı aylık genişleme döneminin sona erdiğine işaret etti.

Firmalar, sektörün büyümesindeki duraksamayı genel olarak enflasyonist baskıların güçlenmesine bağladı. Temmuzda girdi maliyetleri enflasyonu üst üste ikinci ay keskin bir şekilde hızlandı ve Mart 2022'den bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti. Anket katılımcılarının yarısından fazlası (yüzde 52), girdi fiyatlarının ay içerisinde yükseldiğini ve bunun genel olarak döviz kurlarındaki artıştan kaynaklandığını ifade etti.

Bazı katılımcılar ise

ücretlerdeki yükselişin genel girdi maliyetlerinde artışa yol açtığını bildirdi. Bu gelişmelerin sonucunda nihai ürün fiyatları da artış gösterdi ve son 16 ayın en yüksek düzeyine ulaşan enflasyon, geçmiş dönem ortalamasının da oldukça üzerinde kaydedildi.

Fiyat baskılarının güçlenmesi, temmuz ayında müşteri talebini olumsuz etkiledi ve yeni siparişlerde son beş aydır ilk kez yavaşlamaya yol açtı. Benzer şekilde yurt dışından alınan yeni siparişler de ivme kaybetti.

Fiyat artışlarının talep üzerindeki etkisini yansıtacak şekilde, üretimde de dört aylık büyüme eğilimi sona erdi. Diğer taraftan, yılın başında gerçekleşen depremin ardından devam eden toparlanmanın etkisiyle, geçen aya göre üretim hacminde önemli bir değişim gözlenmedi. Firmaların kapasite genişletmeye çalışması istihdamın üst üste üç ay artmasını sağladı. Ancak söz konusu artış ılımlı düzeyde kaydedildi. cumhuriyet